

STUDENTEN WEEKBLAD

9^e Jaargang.

No. 32.

HOOFDREDACTEUR: CH. E. DUTILH.

REDACTEUREN: A. E. M. J. HANLO, G. P. NIJHOFF,
R. A. D. CORT VAN DER LINDEN.

Zaterdag

28 Sept. '07.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f3,50, bij vooruitbetaling f3,— per jaar. De jaargang loopt van 1 October tot 30 September. De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

J. W. WALTMAN JR.
UITGEVER + DELFT

Inzendingen te bezorgen vóór Dinsdagnmiddag 4 uur aan het Redactie-adres: Vlamingstraat 34; daarna en slechts dan, wanneer toch opname in het eerstvolgend nummer gewenscht is, aan dat van den hoofdredacteur: Oude Delft 210.

Eerstvolgende REDACTIEVERGADERING op het Bureau van de Redactie, Vlamingstraat 34, Dinsdag 1 October, des middags om 4 uur.

Inhoud.

Rede van den President van het D. S. C., den heer C. J. van Dusseldorp, bij de Inauguratie der Candidaat-leden. Samenwerking met de C. C.
Zaak-Laman Trip.
Een afscheidswoord aan onzen Rector-Magnificus, door A. Slingervoet Ramondt, T.
De beteekenis van de rede van Prof. Dr. W. Nolen bij het overdragen der waardigheid van Rector-Magnificus, door W. C. K. A.
Opmerkingen over de Week.
Koninklijk Instituut van Ingenieurs.
De wereld om, VII, door J. W. G. J. Hz.
Rede van Prof. Mr. D. van Blom.
Rede van Prof. Dr. G. van Iterson Jr.
Rede van Prof. Dr. Fred. Schuh.
Uitslag examens T. H.
Berichten en mededeelingen.
Ontvangen boeken.
Agenda.
Bijlagen.

REDE

GEHOUDEN DOOR

den President van het Delftsch Studenten-Corps,
den Heer C. J. VAN DUSSELDORP,
bij gelegenheid van de plechtige Inauguratie der Candidaat-leden,
op Vrijdag 27 September 1907.

Mijne Heeren, Honorair-Senatoren, Leden
van het Delftsch Studentencorps.

Zoo zijn we dan, na een langen lastigen tijd van ontgroening, gekomen aan het oogenblik, dat wij in ons midden op zullen nemen, een aantal jongelieden, waarvan nog velen ons onbekend zijn, en met angst vragen wij ons af, of zij, wanneer eens de tijd zal aanbreken, dat het Corps hunnen steun behoeft, in staat zullen zijn het te geven, wat het toekomt.

Dat gij hier allen op dezen dag zijt toegestroomd, is voor mij een hecht bewijs van Uwe belangstelling in ons Corpsleven, dat op den gewichtigen dag, dat een frissche drom het komt versterken, eene nieuwe fase te gemoet gaat.

Aan mij hebt ge wel willen verleen den gunst, dit jaar aan den poort van ons heiligdom den binnendringenden, dorstend naar vrijheid en genot, een laatste waarschuwing, een eersten welkomstgroet toe te roepen. Voor dezen opdracht ben ik U allen ten zeerste dankbaar en geloof mij dat ik er naar gestreefd heb, alles wat ik kon, thans den groenen te geven, opdat de woorden, die ik tot hen ga richten, een blijvenden klank moge behouden in hunne ooren.

Candidaat-leden,

Gij allen staande aan het einde van een strekke tijds, voor velen Uwer zwaar, door allen lang te voren als iets

vaag en onheilspellend naderends, naarmate de vacantie week beschouwd, een tijd van moeilijke beproeving, waarvan U weinig slechts het nut bekend was omdat dit later, veel later eerst, zich in ware gedaante aan Uw oog ontplooiën kan, gij allen moet U gevoelen als een moede wandelaar, die aan het einde van zijn zwaren opwaartschen tocht, zich plotseling ontsluitend ziet, het heerlijk schoone landschap, waarnaar hij lang smachtte, ver eerst van hem verscholen achter bergen van hinderpalen en moeilijkheden, maar waarheen hij werd voortgedreven door den onbewusten kracht van het verlangen naar iets moois. Zooals ook hij in den aanvang den moed vaak zinken liet, weifelend of al zijn moeite wel beloond, of al zijn verwachtingen wel bevredigd zouden worden, zoo zijn er voor U in de eerste dagen uren geweest, dat twijfel zich drong in Uwe jonge gemoederen, dat twijfel U den vraag stelde waarom dit alles zoo was, waartoe dit alles diende, een twijfel, een wanhoop soms, die U den tijd van beproeving deed vloeken, ver van U werpend het idee, dat hieraan eenig nut verbonden kon zijn; en den groentijd door ons als nuttig aangeprezen, deed zich U voor als een monster van onnut en onrechtmatigen dwang.

Zoo zaagt gij door den bril van subjectieve eenzijdigheid, den proeftijd als een noodzakelijk kwaad, vast besloten, dat zoo ooit het in Uw macht mocht komen over hem te richten, hij als een instelling ons Corps onwaardig zou worden verbannen.

Zoo dachten wij allen, zoo dachten ook wij, toen onze proeftijd voorbij was en wij eindelijk verlost waren uit de knellende banden, zoo ook oordeelden wij allen en schiepen ons een meening over iets waar wij nog weinig van wisten, zoo matigden wij ons aan een kritiek op een tijd, die men eerst na objectief beschouwen geven kan de waardeering die hem toekomt, een kritiek, partijdig, wijl de inspiratie ertoe voortkwam uit haat tegen al het verkeerde, dat door eigen domheid over ons was gekomen en alras begingen we onze eerste fout als vrij, verantwoordelijk mensch, toen wij een oordeel uitspraken, dat, door oningewijden als steekhoudend beschouwd, veel nadeel kon toebrengen aan het Corps, dat ons pas te voren den vriendenhand had toegestoken.

En gij, die hier kwaamt, niets wetend van dien tijd, U zeer zelden slechts de moeite gevende er over te lezen wat U kon voorlichten, gij zijt verplicht Uw oordeel op te schorten tot den dag waarop Uw kritiek zich vrij gevoelt van persoonlijke antipathiën.

Zooals de natuur het schoonste wat zij heeft slechts diegenen biedt, die daarvoor zijn krachten veil heeft, haar mooiste plekjes beschermt met een reeks schier onoverkomenlijke hinderpalen, zoo werpen ook wij corpsleden om onze maatschap een wering van beproeving en staan aaneengeschaard op de wallen onzer veste, om met de wapenen der rede onze poorten te beschermen tegen een ongeschikte horde, hen eerst na fellen, hen vormenden strijd, ons heiligdom ontsluitend, na eerst hen voor onze wallen tot een tijd van opvoedende beproeving te hebben gedwongen, die hen maakte tot een georganiseerd geheel, waardig een deel van ons Corps te zijn.

Gelijk ook elke maatschappij zijn wonde plekken heeft, zoo zullen er onder diegenen die geroepen zijn onzen grens

e bewaken er zich bevinden, het ambt hen door de wet geschonken onwaardig, niet beseffend welk een grooten post van verantwoordelijkheid en vertrouwen hen in die tijden wordt toevertrouwd.

Maar toch, degenen, die U van zich laten gaan zonder U te geven na U geknakt te hebben, gaven anderen de gelegenheid, balsem te brengen in de geslagen wonden; zij beploegden het veld Uwer gedachten met diepe schrijnende voren, het blootleggend voor den ander, die daarin zaaien zou de kiem tot een dieperen gedachtengang; en wanneer er dan in U was ingetreden een periode van rust en evenwicht, dan acht ik U sterker dan te voren wijl Uw trage hersenen voortgezweept zijn in de richting van zelfdenken, daardoor U helpend Uw karakter te vormen. Want hieraan ontleent de groentijd zijn groote waarde, dat hij U kan brengen uit den al te slappe al te jeugdige wijze van machinaal doen zonder eenigszins U zelf reukenschap te geven van Uwe daden, dat hij het trage, lang ongebruikte uurwerk Uwer gedachten een druppel olie schaft.

Op den langen weg die wij doorloopen, zijn er punten waar het pad zich splitst, punten waar wij uit den een-toonigen dommeling worden wakker geschud, en we moeten kiezen tusschen twee paden, beide leidend na één verwijderd doel.

Zoo ging ook Uw weg kalm en rustig, recht voor uit, en gij bewandeldet het pad Uwer jeugd links en rechts kijkend naar het aanlokkend mooie, meest aantrekkelijke langs den weg, overal van genietend, zelden stilstaand om wat nader te beschouwen, wat U zoo aardig toeknikte, onbezorgd over eenig leed den weg bewandelend, steeds het nieuwe begroetend als iets merkwaardigs, geen oogenblik denkend waartoe dit alles zoo was; en deze wandeling maakt gij geleid door een beproefden, vaderlijken hand, die U van tijd tot tijd wat aanduidde, U het een en ander vertelde, maar zelden slechts U zelf iets te denken liet. Zoo was het, dat gij voortschreedt vrouwende op Uwen leidsman als iets rotsvast, geen oogenblik denkend, dat alles ooit anders kon worden, zoo kalm, zoo rustig, zoo natuurlijk scheen het U.

Toen kwam het voor, dat de wreede hand van de noodzakelijkheid van te leven, U beiden scheidde, U ontrukkend de leiding, die Gij zoo noode missen kondt, hem noodzakend het dierbaarst wat hem was uit handen te geven, niet wetend wat er van worden zou, wanneer het alleen zou verder schrijven door de velden van bedriegelijken pracht die hij als het leven had leeren kennen en duchten.

Toen was het, dat Uw vader U gaf den laatsten raad, vragend in zijn laatsten handdruk, in zijn laatste woorden, smeekend in zijn laatste blik te behouden wat hij angstig steeds U had ingeprent: een stipte eerlijkheid en een hoog gevoel van moraliteit.

Aldus trachte hij U mede te geven een kracht van vertrouwen op zijn laatste woorden, die U de eerste tijden van lastigen overgang moest geven, standvastigheid in het leven, hopen dat daarna uit U zelf de kracht mocht komen, U zelf den weg te banen, die hij U wees.

De groentijd kwam en de heldere lach verdween, de vrolijkheid waarmede ge door het leven gingt veranderde in mismoeidigheid, wijl hetgeen Uw kinderlijk gemoed U zeide, nu als minderwaardig werd gebrandmerkt, omdat wanneer gij met heiligen ernst en heilige liefde spraakt van Uw diepste gevoelens, er over U losbarste een storm van hoongelach.

Dit bracht U er toe koppig den mond te sluiten, het gemoed dicht te houden voor anderen, den tijd door te gaan met opgekropte vertwijfeling aan U zelf, met haat tegen dengeen die U gekwetst, den rust ontnomen had, vergetend, onder die allen die rondom U ontgroonden een vriendenhart te zoeken, dat Uw verstond, een vriendenhand, die U terug kon leiden naar den toestand van rust en zelfvertrouwen.

Er braken tijden aan, die U den rust ontnamen, den kalmen onbezorgden rust van vroeger en die U daarvoor gaven een onbevredigd gevoel van iets te moeten dragen, dat U te zwaar was zelf te verwerken, dat U deed twifelen aan U zelf, totdat het toeval U bracht bij iemand die U begreep, totdat hij U ongevraagd gaf wat gij zelf had moeten zoeken.

Zóó werd U den groentijd tot nut, zoo bracht hij U den grondslag tot een machtigen ommekeer in Uw innerlijk leven, makend dat tegelijk met den verheffing van jongeling tot mensch voor de buitenwereld, er in Uw binnenste de kiem tot een ruimeren blik werd gezaaid, opdat er bij Uw intrede in de vrije maatschappij bij de afwerping van den groenen bolster open zoude liggen een grond, rijp om indrukken te ontvangen, geschikt om ze ten eigen nutte te verwerken.

En thans nu gij bij den laatsten stormaanval een bres in den muur van beproeving hebt geschoten, nu ge U klaar maakt te samen onzen staat binnen te stormen, genietend van het heerlijk volle licht, dat daar U tegen zal stroomen, thans vraag ik U, acht gij U zelf sterk genoeg die weelde te dragen, hoe zal Uw weg daar verder leiden? Zullen Uw jeugdige schouders in staat blijken den bedriegelijke vracht van lang verbeide vrijheid te kunnen torsen, of zal het licht U overbluffen en Uw oogen blind maken voor de onder alle pracht verborgen strikken, zal de plotselinge feestroes niet alle verstand benevelen, of zult ge sterk genoeg blijken U zelf voor een onbezonnen daad te hoeden?

Want schoon moge de toekomst zich toonen voor hem die sterk en zelfbewust het pad betreedt, dat hem leiden moet naar zijn doel, onnoemelijk veel kwaad is dengeen beschoren wiens schouders te zwak blijken den last der vrijheid te dragen.

En gij allen, wier wensch ik vertrouw te zijn, waardige leden van ons Corps te worden, aan U allen zeg ik het:

Veel, onnoemelijk veel kan het Corps U geven, wanneer bij alle genieten het hoofd U rustig blijft, maar meer nog kan het U ontnemen, wanneer de plotselinge vrijheid Uw zinnen beneveld, Uw oog verblind voor de gevaren die hier schuilen.

Hier, bij de intrede in een nieuw leven als pas ontwaakte jonge mannen, heb ik U willen wijzen op de gevaren, die U te wachten staan en hoewel ik ten volle besef, dat slechts weinigen mijn waarschuwen voldoende zal steunen, wijl het den sterken overbodig, den zwakken onvoldoende moet blijken, zou het een grove fout mijnerzijds zijn geweest het U te onthouden, zoo één Uwer er toe mocht komen, er een grond van sterkte in te vinden.

Waarschuwen wil ik U voor het groote gevaar, in dezen tijd van krachtigen jeugd en pas verkregen vrijheid, U mede te laten slepen door Uwe hartstochten allen rede prijsgevend, om te leven in een roes van dierlijk genot waaruit ge te laat ontwaakt, dan pas ziend wat gij als slaaf Uwer hartstochten hebt misdaan, te laat beseffend dat in een onbezonnen oogenblik het schoonste wat ooit U geschonken werd, gij verguisd hebt.

Geenzins heb ik U hier willen geven een voorschrift, omdat ik weet dat zulks hier niet helpen kan, omdat het vaststaan op dit punt uit U zelf moet komen, omdat gij door zelf te denken en Uw gevoel na te gaan moet komen op een hoogte, waarop gij Uw lagere neigingen zult kunnen beheerschen.

Maar wat ik van U allen eisch, dat is, dat gij zult denken, dat bij U de overtuiging van goed of kwaad niet blijve zooals zij tot nu toe was, tot eenigen steun hebbend het oordeel der conventie; dat gij op dit punt vooral Uw verstand zult laten werken, opdat U later niet treffe het verwijt, in een lastige kwestie een onbezonnen daad te hebben verricht.

Eenmaal in Uw leven zal er een tijdstip komen, dat U het grootste geluk zal brengen, dat ooit een menschelijk wezen kan gegeven worden: de liefde van een medewezen, en dan stel ik U de vraag:

„Gij, die van Uw vrouw zult eischen dat zij rein zij, waaraan ontleent Gij het recht dat zelf niet te zijn”.

Het was mijn plicht U voor Uwen intrede in onze rangen te wijzen op de verborgen kwalen in het leven, te waarschuwen voor het vuil gemeene, dat onder de verleidelijkste gedaanten zich aan U opdringt. Thans is het mij gegeven te trachten Uw gedachten te leiden naar het verhevene van onze samenleving, Uwe oogen te ontsluiten voor het vele moois, dat zij U kan laten genieten.

Veel, zeer veel staat U te wachten, veel kunt ge tot U nemen nu het groene bolster U ontnomen wordt en Uw gansche wezen open ligt voor indrukken van buiten.

Laat Uw vriendenkring voor U zijn meer dan de voortzetting der vriendschap op school en weest zoo eerlijk, zoo vrij van valsche schaamte, om zoo ge U zelf geplaatst ziet in een milieu, dat U niet geven kan wat Gij daar zocht, tijdig heen te gaan, en elders te zoeken wat Gij daar niet vindt, maar waakt er voor dat Gij blijft zoeken en U niet in een oogenblik van tegenspoed terugtrekt in U zelf, den onherstelbaren misstap begaat, U los te werken van degenen met wie Gij samen op moest gaan.

Waakt er voor, dat deze plotselinge ommekeer in het leven U niet maakt tot een man die bij alles wikt en weegt, dat er in U blijve naast hoogen ernst, een frissche humor die U een vrolijk, nuttig leven kan laten leiden.

Waakt er voor, dat het grootste voorrecht dat ooit U geschonken werd: een vroolijk, jeugdig gemoed te bezitten, U niet ontnomen worde, opdat Uw jong omhulsel geen oude kniesoor herberge.

Dan zult ge om U scheppen een kring van vrienden, die met U feesten en juichen, die met een prettigen blik het leven bezien. Te zamen zult Gij genieten van het mooie, te zamen zult ge strijden wanneer de hemel van Uw levensmoed bewolkt geraakt.

Dan eerst zult Gij kunnen waardeeren, wat eerlijke open vriendschap U bieden kan, een vriendschap zoo hecht en zoo oprecht gemeend, dat elke kleine twist er slechts toe leiden kan U nader tot elkaar te brengen.

* * *

Het was de groentijd die in U zaaide met milden hand de kiem tot heel veel schoons, tot een hooger genieten van alles wat om U heen geschiedde.

Hij heeft U de oogen geopend voor iets meer dan voorheen, Uwe gedachtengang aan het rollen gebracht, een eersten grond gelegd voor een langzamerhand te verkrijgen zelfkennis, velen Uwer wellicht voor het eerst nopens, zich rekenschap te geven van hunne daden.

Voor enkelen Uwer zal er een nieuw tijdperk intreden, waarin tegelijk met den uiterlijken ommekeer in hun leven, hun karakter wordt gevormd uit indrukken hunner omgeving. Zij zullen uit den crisis treden, sterker als mensch, vaster in hunne denkbeelden en karaktereigenschappen. Anderen echter zullen terugvallen in den ouden sleur, zullen het zaad, in den groentijd zwak ontkiemd, niet weten te voeden en onder den bedrieglijken mantel van uiterlijken vroegrijpheid dragen het wezen van een nul.

Doch wanneer het lidmaatschap van het Corps voor U niet bloot meer is het hebben van een diploma, wanneer gij hier Uw vrienden vindt en in een degelijken club Uw omgang zoekt, dan zult gij ondervinden, dat zoo er één corporatie is, die zijn leden geeft, geeft met volle handen, die is het Delftsch Studenten Corps.

En wanneer Gij dan zult leeren waardeeren, hoe onnoemelijk veel het Corps U geven kan, zult begrijpen, dat het U geeft de gelegenheid te ontwikkelen Uwe kennis, te vormen Uzelf, Uzelf te spiegelen aan Uwe medemenschen, denkt er dan aan, dat het ook iets van U vraagt.

Begrijpt dat Gij niet enkel nemen kunt, dat, wanneer een Almanak Uw giften vraagt, het Uw eerste plicht moet zijn het Corps te helpen, een plicht, die helaas maar al te vaak vergeten wordt door velen, die hunne talenten niet benutten ten goede van het Corps, waarvan zij lid zijn in de eerste plaats.

Beseft, dat waar er vereenigingen zijn om U te geven verscheidenheid in afleiding, Gij verplicht zijt deze naar in Uw vermogen is te steunen. Viert gij feest zoo laat dan niet beschroomdheid of angst voor plagerijen U beletten de Societeit te kiezen tot plaats Uwer samenkomst; maar denkt er aan hoe heel veel nuttiger, dan op een kamer onder elkaar samen te hokken het is, om dáár te zijn, waar U de gelegenheid wordt geboden medeleden te leeren kennen

waar een ieder openstaat, ook buiten zijn directe omgeving zijn kennissen te zoeken.

Denkt eens hoe heerlijk het moet zijn, vereend als jonge menschen te hebben één Societeit waar de feesten gevierd worden, vereenigingslokalen, waar sport van allerlei soort kan worden beoefend, van avonden te kunnen genieten die U brengen kennis op veel verscheiden gebied, en dat alles, gesteund, gesticht, gevormd door U, leden van dat Corps, jongelieden samen opgaand voor dat doel, samen hun corporatië brengend tot eene wijd en zijd bekende, gevierde; sterk in aantal, krachtig in hare uiting, en waar er te meten valt, de eerste harer zustervereeningen blijkt.

Weest er dan trotsch op, gelijk wij dat zijn, dat van ons allen vereend, op onzen jongen leeftijd een kracht uitgaat die ons in staat stelt bijna zestig jaren lang een Corps in bloei te houden, een Corps, dat een innerlijke kracht en energie bezit, die wanneer de tijd daar is, dat het zich uit, duizenden naar Delft doet stroomen, onze straten en zalen tot op den laatsten staanplaats vult, om te zien wat daar gewrocht wordt!

Weest er trotsch op, lid te kunnen worden van een Corps, dat zijn eigen roemrijke geschiedenis heeft, dat zich door eigen kracht eertijds wist op te werken uit een toestand van miskennis, dat zijn studie hoog hield en zijn naam deed eerbiedigen naar buiten!

En mochten wellicht eenmaal de tijden terugkeeren dat het leven van ons Corps bedreigd wordt, zoo aarzelt niet dan Uw dankbaarheid te toonen dan een weinig terug te doen voor het vele wat U eens gegeven werd.

Staat dan allen pal en zet gezamenlijk Uw schouders onder den zegewagen die ons voorgaat, om hem met eigen kracht terug te brengen op den weg der glorie!

Candidaat-Leden,

Ik verzoek U allen op te staan.

Thans staan de poorten voor U open!

Juicht en jubelt, laat niets U weerhouden Uw intrede in ons Corps tot een vroolijke, een ongekend luisterrijke te maken. Maakt deze jaren tot de schoonste van Uw leven.

Verbreekt Uwe banden die reeds lang U knelden en maakt U gereed, dorstend naar vrijheid en genot onze veste binnen te stormen om daar te vieren Uw eerste vrije feest.

Candidaat-Leden!

Met dezen hamerslag inaugureer ik U tot Leden van ons Delftsch Studenten Corps.

Ik heb gezegd.

(Zie vervolg Tweede Blad).

ADVERTENTIEN.

Te huur aangeboden:
een nette gemeubil. Boven-Voorkamer
met dito Slaapkamer.

Adres: VERVERSDIJK No. 47.

Eettafel aangeboden
voor 4 à 5 Heeren.

Adres Bureau van dit Blad.

TE HUUR AANGEBODEN te RIJSWIJK:
Een gemeubeld APPARTEMENT

op 1e étage, bestaande uit een tuinkamer met glazen deuren, toegang gevende op een ruim balkon en een slaapkabinet aan de voorzijde, net en doelmatig gemeubeld, met ruim en riant uitzicht, voor en achter, gelegen GEESTBRUG 7, in stil gezin.

Terstond disponibel, met goede referentiën.

Gelegenheid om te DINEEREN
voor 8 Heeren.

Adres: BURG WAL No. 16.

DINER-TAFEL

voor 8 Heeren à 75 cts. p. persoon.

Adres: F. J. A. DE GROOT, Verversdijk 43.

Dr. J. W. BRINKGREVE,

Leeraar in de oude talen aan het Gymnasium,

stelt zich voor eenige uren beschikbaar tot het geven van privaates in LATIJSCH- en GRIEKSCHE TAAL- en LETTERKUNDE.

Adres: VOORSTRAAT 45c.

G. en H. OUWERLING.

:: MEUBELFABRIKANTEN. ::

Fabriek en Magazijn:
28 CHOORSTRAAT 28.

P. C. B. TEN BOSCH,

Pianomaker en Stemmer,

is verhuisd van Oude Delft 17
:-: naar OUDE DELFT 23 :-:

alwaar de handel in PIANO'S en ORGELS wordt voortgezet. Blijft zich bij zijne geachte cliëntèle en stadgenooten beleefd aanbevelen voor het verhuren, stemmen, repareeren en inruilen van alle soorten Piano's en Harmoniums.

KAPPER VOOR HEEREN

18. NIEUWSTRAAT 18.

Ingericht overeenkomstig de eurlang door de wet te stellen eischen voor Hygiëne. ::
Volgens deskundigen wordt het door mij gebruikte ontsmettings-apparaat als afdoende aanbevolen. ::

Hoogachtend, G. SIEPMAN.

CHARLES ABRAAS.

PHOTOGRAAF D. S. C.

OUDE DELFT 143

TELEPHOON No. 295.

ATELIER EERSTE RANG.

ONDSCHIEDINGEN:

s-GRAVENHAGE 1904.

's-GRAVENHAGE 1906.

GENUA - - - - 1905.

DRESDEN - - - - 1906.

ZOOEVEN VERSCHEEN:

CATALOGUS 344,

bevattende 935 oude en nieuwe boeken over

GEOLOGIE en MINERALOGIE.

VROEGER VERSCHEEN:

CATALOGUS 323

bevattende 2458 oude en nieuwe boeken over **WATER-STAAT. SPOORWEGEN, TELEGRAPHIE** etc.

Op aanvraag gratis verkrijgbaar bij:

MARTINUS NIJHOFF, Nobelstraat 18.
'S-GRAVENHAGE.

HEES & Co., Algem. Muziekhandel.

VOLDERSGRACHT 29. — DELFT.

AMSTERDAM, Vijzelstr. 45. DEN HAAG, Wagenstr. 79.

PIANO'S in huur en door huur in eigendom van af f 4,— per maand. ::

Specialiteit in MANDOLINES en GUITAREN.

Echt ITALIAANSCH MANDOLINES van af f 7,50.

SPREEKMACHINES in alle genre's.

— PLATEN van elke uitgave. —

Speciaal in AMERICAN WORLD RECORDS.

Groote sorteering in Oude en Nieuwe Violen.

SNAREN en ONDERDEELEN voor alle Muziek-instrumenten

Muziekboeken van elke uitgave.

Reparatiën aan alle soorten Muziek-instrumenten door bekwame vaklui.

Wendt U voor het afsluiten uwer passage naar Ned.-Indië tot

J. DE KUYSER & ZONEN,

Agenten Stv. Mij. „ROTT. LLOYD” en Stv. Mij. „NEDERLAND”.

D. C. M. JANSEN, Oude Langendijk 9, DELFT.

CHAMPAGNE VEUVE-BARA NOËL	f 2,25
CHAMPAGNE VIX-BARA CARTE ROSE	f 2,50
CHAMPAGNE VIX-BARA GRAND VIN SEC	f 3,50
CHAMPAGNE VIX-BARA GRAND VIN BRUT	f 3,50
CHAMPAGNE MOËT ET CHANDON	f 3,25
CHAMPAGNE CHARLES HEIDSIECK	f 4,50

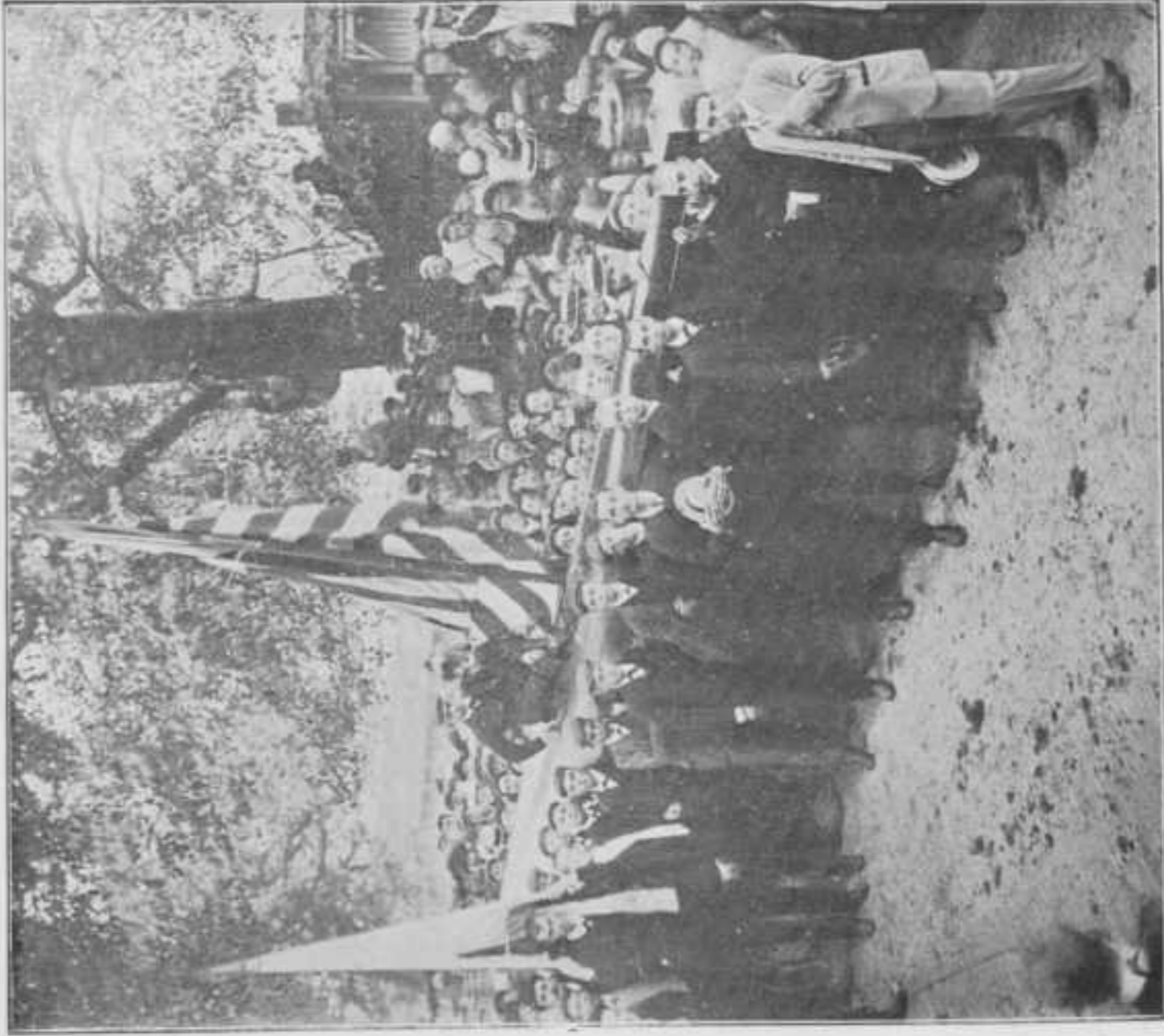
Dewar's Whisky. — Lorne Whisky. — Haig and Haig Whisky. — Hunter Whisky.

Probeert de „Veuve Bara Noël”. Zij is uitstekend.

BIJLAGE

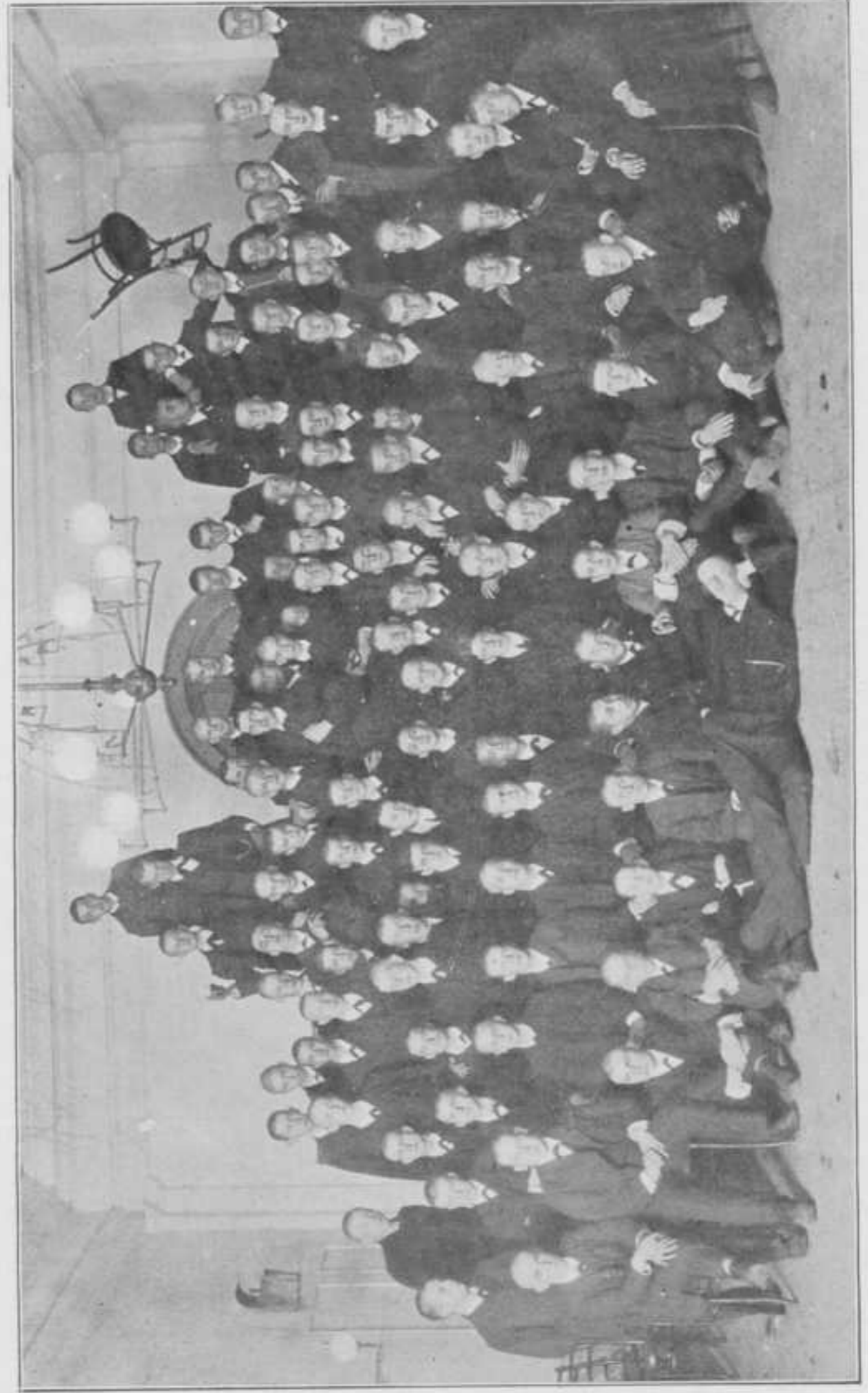
behoorende bij het STUDENTEN-WEEKBLAD
van 28 September 1907.

DELFTSCH STUDENTENCORPS. GROENTIJD 1907.

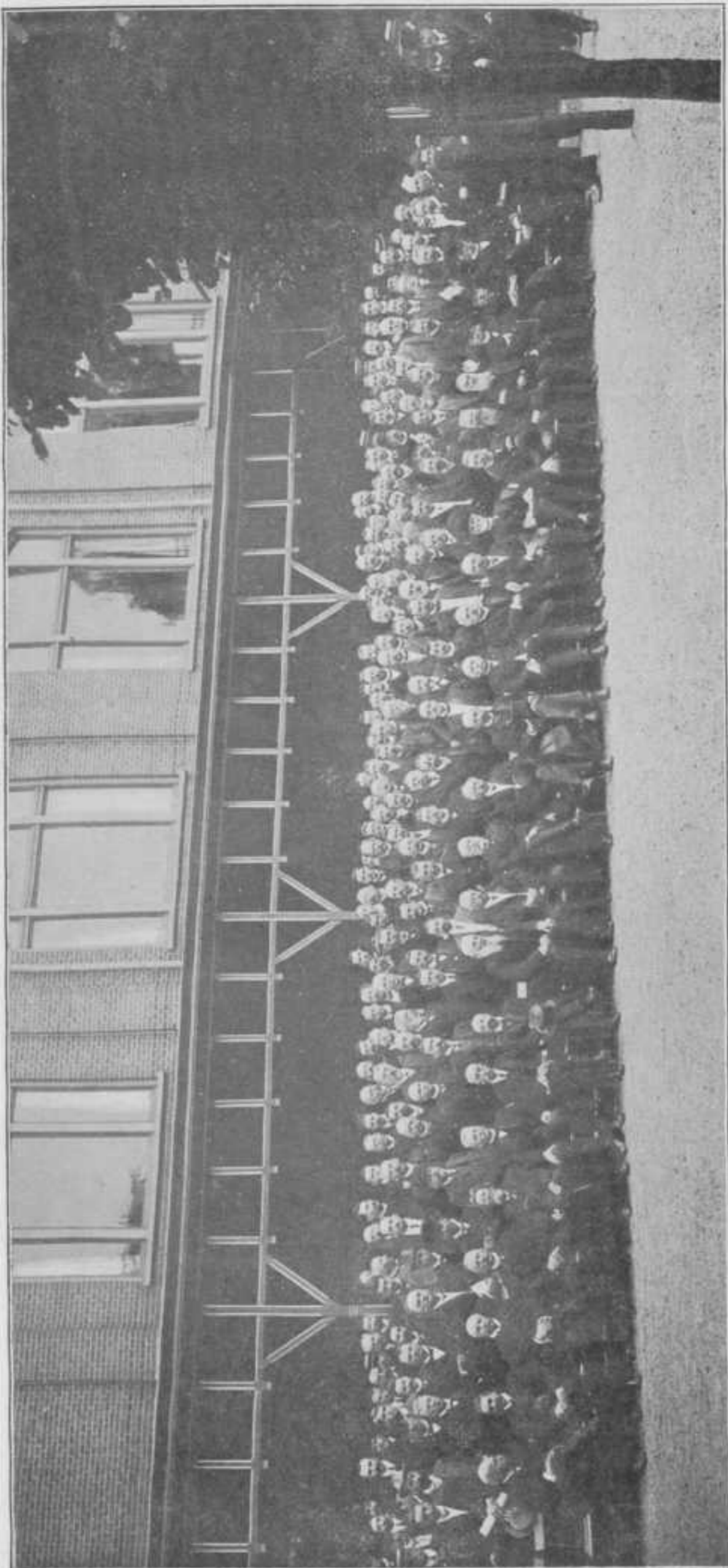

Na den Groenenwedstrijd van Laga.

DELFTSCH STUDENTENCORPS. GROENTIJD 1907.

De Senaat met de Candidaat-leden.

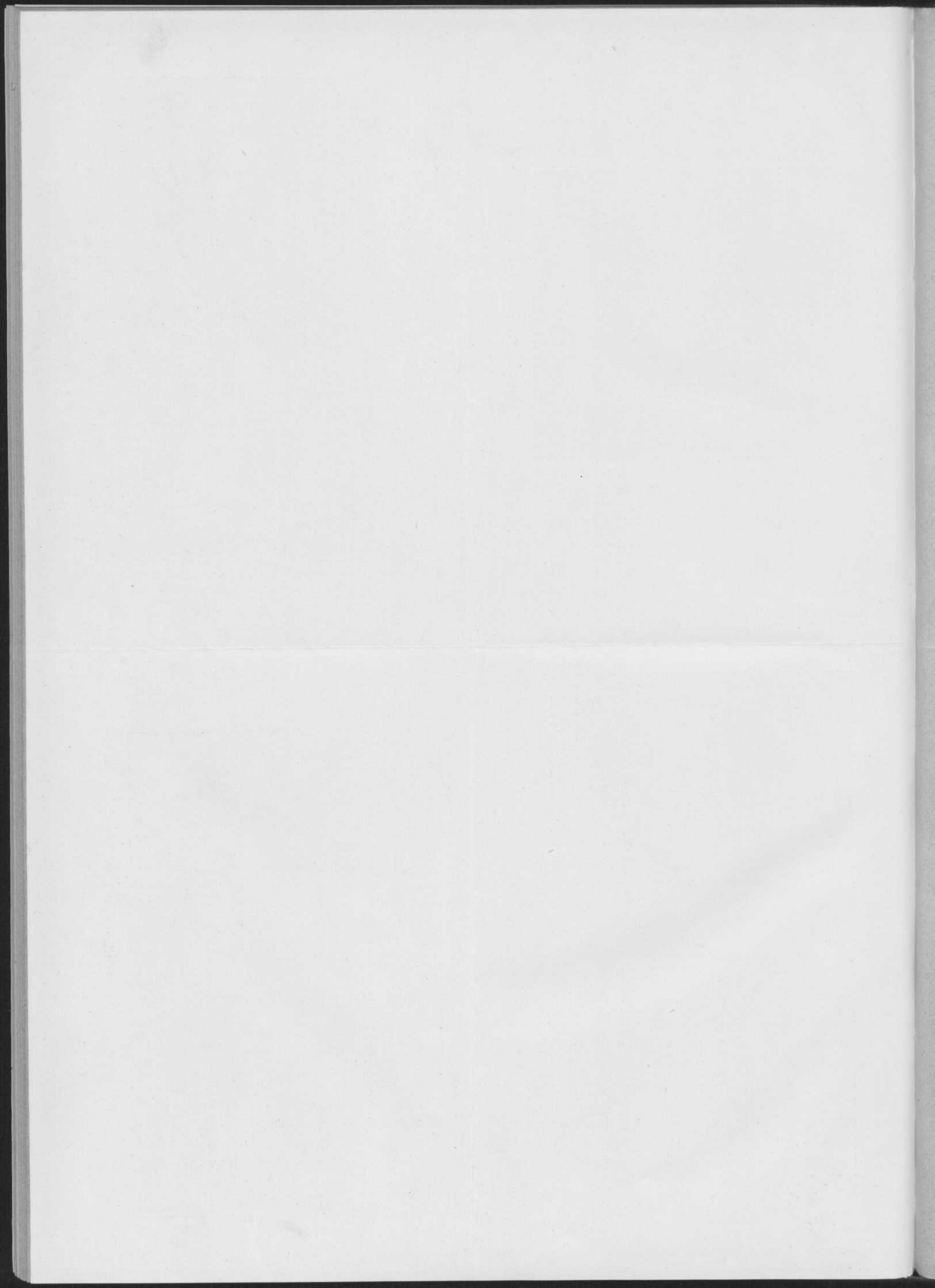

Leden van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs die den 21sten September te Delft vergaderden,
ter gelegenheid van het 60-jarig bestaan van het Instituut.

DELFTSCH STUDENTENCORPS. GROENTIJD 1907.

De Kinderroofter, opgevoerd door Candidaat-leden.

TWEEDE BLAD

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van 28 SEPTEMBER 1907. No. 32.

BERICHT.

De Kwitantien voor abonnement op den, met dit nummer eindigenden, 9^{en} Jaargang, zullen dezer dagen aan H.H. abonné's worden aangeboden en wordt beleefd verzocht deze op vertoon te voldoen.

Gedurende de maand October wordt, evenals vorige jaren, de gelegenheid opengesteld de abonnementsgelden vooruit te betalen tegen f3.

Men verzoekt ons nog mede te deelen, dat de foto's uit het vorige S. W. vervaardigd zijn naar opnamen van den heer CH. ABRAAS, Corps-Fotograaf, alhier.

Samenwerking met de C. C.

Na bespreking met de Centrale Commissie voor de Studiebelen, ten einde den goeden gang van zaken zooveel mogelijk te bevorderen, heeft de Redactie besloten:

- 1e. Berichten en mededeelingen van de C. C. als zoodanig, benevens stukken van leden der C. C. en anderen, studiezaken betreffende, zullen zoo ze door de Redactie ter opname geschikt worden geacht, geplaatst worden onder een speciaal daartoe ingesteld hoofd „Studiebelen”.
- 2e. De Redactie zal het advies der C. C. kunnen inwinnen over artikels, studiezaken betreffende; zoo de C. C. de opname van dergelijk artikel ontraadt, zal de Redactie in overweging nemen hetzelfde niet te plaatsen.
- 3e. De Redactie verklaart zich bereid, zoover dat in haar macht ligt de studiebelenbehartiging te bevorderen en zoo mogelijk debat over belangrijke punten uit te lokken.

Toelichting.

Het onder 1 genoemde bedoelt het vestigen van de algemeene aandacht op studiezaken.

Het onder 2 genoemde bedoelt het voorkömen van stukken, die op verkeerde inlichtingen of dwaling berusten en het in kontakt brengen van den schrijver van het stuk met de C. C. en bovendien te verklaren dat door voorbarig handelen aan veler belangen afbreuk wordt gedaan.

Het onder 3 genoemde spreekt voor zichzelf.

Zaak-Laman Trip

Artikel 10, hoofdstuk XIV der Corpswet, 1e alinea zegt:

„Van alle niet door het Corps opgelegde straffen, bestaat beroep op de Corpsvergadering. Een Corpsvergadering kan te dien einde door den bestrafte worden aangevraagd.”

Zulk een vergadering was tegen Dinsdag bij elkaar geroepen en wel op aanvraag van het lid G. J. Laman Trip, — wien volgens besluit der Senaatsvergadering van 19 September 1907 — gedurende 8 dagen ingaande op 19 September zijn rechten jegens de Candidaat-leden zijn ontzegd, om reden „dat genoemd lid een Candidaat-lid verhinderd heeft een bevel van den Senaat op te volgen en hem niet onvoorwaardelijk heeft vrijgelaten toen deze zich beriep op den Senaat.”

Waar in vroegere gevallen deze straf werd toegewezen aan personen, die zich of aan ruw optreden of aan andere afkeurenswaardige handelingen tegenover een Candidaat-lid hadden schuldig gemaakt, daar is speciaal omdat hier van geen enkele onteerende handeling sprake was, maar wel van het weigeren van een beroep op den Senaat, de motiveering van de straf bij het vonnis openbaar gemaakt.

Het lid G. J. Laman Trip verdedigde zijn optreden door aan te voeren, dat op de bewuste avond en ook reeds eerder, het optreden van enkele senatoren tegenover hem onhoffelijk was geweest en ongemotiveerd; dat verder geen sprake kon zijn van een misdrijf tegenover een groen, maar wel tegenover den senaat en dat indien een strafbepaling geldig ware, het moest zijn de 1e alinea van art. 6, hoofdstuk XIV *)

Waar evenwel omstandigheden, mogelijk maar onopzettelijk onbeleefd optreden van de zijde der senatoren reeds voor een deel vergoelijken en verder aangeboden excuses deze kwestie geheel uit de wereld hebben geholpen, daar bleef het over te beslissen of de heer Laman Trip strafbaar, en zoo ja, of de hem opgelegde straf de juiste was.

Na de uiteenzetting der feiten door den heer Trip en de hier en daar strijdige, maar door enkele getuigen bevestigde, uiteenzetting van de zijde van den Senaat, waren het voornamelijk de heeren Korthals Altes en Telders, die hun denkbeelden over deze kwestie uitspraken.

De heer Korthals Altes deed uitkomen, dat een senaat slechts dan de verantwoordelijkheid voor een groentijd op zich kan nemen, wanneer hem een macht gegeven is tegenover de Corpsleden. Hem heeft het altijd getroffen hoe op donderjolen de Corpsleden den Senaat ter zijde staan; elke die tegenover den Senaat een vijandige houding aanneemt in het bijzijn der groenen is een element in den groentijd dat schadelijk is; het ondermijnt het voor den Senaat noodzakelijk gezag.

De heer Telders meent dat de heer Trip gehandeld heeft volkomen korrekt; evenals iemand, die een politieverordening overtreedt om de al of niet geldigheid dier verordening door den rechter te zien uitgemaakt, maar dan tevens de straf die op de overtreding staat moet dragen, geen aanval doet op het prestige van de politie, zoo ook heeft het optreden van den heer Laman Trip het prestige van den Senaat niet geschaad; eer gebaat. De kracht toch van een beroep op den Senaat viel vóór dien tijd nog te betwijfelen; nu staat zij voor de Candidaat-leden vast, immers zij hebben den verzaker van zulk een beroep gestraft gezien.

Maar ook de Senaat kon niet anders optreden dan hij gedaan heeft; dat weet dubbel goed hij, die ook eenmaal een groentijd had te leiden. Volgens 's heeren Telders inzicht zal de heer Laman Trip dus geen bezwaren hebben tegen de straf, maar tegen een onheusche behandeling door den Senaat.

De heer Laman Trip ontkent echter dat dit laatste de quintessence zou zijn. Hij blijft de hem opgelegde straf onrechtvaardig vinden.

Op verzoek van den voorzitter stelt hij alsnu een motie voor, die luidt: „De Corpsvergadering van 24 September 1907 verklaart, dat het lid G. J. Laman Trip zich niet aan strafbare handelingen heeft schuldig gemaakt jegens een Candidaat-lid.” Deze motie wordt verworpen.

De heer Laman Trip zegt dat nu de Corpsvergadering dezen uitspraak over zijn handelingen, die voortvloeien uit de door hem zichzelf voorgeschreven gedragslijn in den groentijd, heeft gedaan, hij geen lid van het Corps kan blijven; voor hem blijft de straf onteerend.

Nu stelt de heer Meesters een motie voor, die ten doel heeft de buitenwereld te overtuigen, dat de opgelegde straf niets onteerends heeft. Immers verkeerde geruchten zijn opgedoken en dezen moeten de kop worden ingedrukt. (Voor elk ingewijde, dus voor elk Corpslid in de eerste plaats, kon de straf reeds niets onteerends meer hebben, tengevolge van den vorm van het vonnis).

Het feit dat de heer Laman Trip daarop de zaal verliet, bewijst dat hij zich ook door een dergelijke motie nog niet gerehabiliteerd achtte.

Na veel gedebatteer werd toen de volgende motie met algemeene stemmen aangenomen:

„De Corpsvergadering van 24 September 1907, gehoord de verklaringen van den Heer G. J. Laman Trip, gehoord de verklaringen van den Senaat, dat deze niets onteerends in de opgelegde straf heeft willen leggen, is van meening, dat op grond van de opvattingen, die de heer Laman Trip huldigde over zijn optreden in den groentijd, een straf van den Senaat noodzakelijk was en zou het betreuren, indien dit voor den heer Laman Trip een aanleiding zou zijn, voor zijn Corpslidmaatschap te bedanken”.

*) Elk lid, dat als lid of als functionaris zijn plicht tegenover het Corps verzuimt of de eer en de belangen van het Corps benadeelt, kan, afgescheiden van het bepaalde in hoofdstuk IV, Art. 11, gestraft worden met een boete van hoogstens f 25,— of een schorsing van hoogstens drie maanden.

en ten slotte besloten:

„De straf door den Senaat opgelegd, zal niet door een andere straf vervangen worden, dus gehandhaafd blijven”.

Waar de algemeene opinie zich dus vóór den heer Laman Trip als Corplid heeft uitgesproken, maar hem daarom een wettelijke straf nog niet kwijtscheldt, willen wij hopen dat de heer Laman Trip niet den stap zal doen, die ieder onzer zou betreuren, nl. bedanken voor zijn Corplidmaatschap.

Een afscheidswoord aan onzen Rector-Magnificus.

De 1ste Oktober 1907 is een dag, die in de annalen der Technische Hoogeschool eene bijzondere plaats zal innemen, echter deze bijzonderheid ontleent aan eene gebeurtenis, die ons slechts met weemoed kan vervullen. Met ingang van dien datum toch is aan den rector-magnificus, prof. Dr. S. Hoogewerff, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als hoogleeraar aan onze Delftsche School.

Noode zien wij hem gaan; wij hebben de overtuiging, dat zijne krachtige persoonlijkheid eene leegte zal achterlaten, die slechts na lange jaren van opofferende werkzaamheid en oefening in menschenkennis geheel door een ander zal kunnen worden ingenomen.

Toen Hoogewerff in 1885 aan de Polytechnische School werd benoemd, wachtte hem een zware taak. Daar prof. Oudemans door zijne drukke directeursbezigheden zich niet meer ten volle met het laboratorium kon bezighouden, werd Hoogewerff de leiding daarvan opgedragen. In dat jaar waren er 23 ingeschrevenen voor technoloog; het spreekt van zelf, dat er toen van den nieuwbenoemde veel werd geeischt, vooral daar er nog slechts één assistent was, die ook bij de kolleges dienst moest doen. Hierin kwam echter langzamerhand verbetering; waar aan den eenen kant door het snel toenemen van het aantal laboranten de leiding van het laboratorium steeds uitgebreider en moeilijker werd, konden door de vermeerdering van het aantal assistenten en later de benoeming van een derden en vierden hoogleeraar de kolleges gesplitst en dus de docententaak verlicht worden. Over de ontwikkeling van het onderwijs in het laboratorium gedurende de jaren 1885—1907 wil ik hier niet spreken; een bekwaam pen dan de mijne heeft die reeds uitvoerig in het Gedenkboek beschreven. Ik wil echter even bij de vele oud-leerlingen en leerlingen van Hoogewerff in het geheugen roepen, wat hij voor hen allen geweest is, als docent en als mensch.

Wanneer zij terugdenken aan hun studietijd, zullen zij zich herinneren, hoe Hoogewerff niet alleen in zijne kolleges, voornamelijk die in de organische chemie, zijn lievelingsvak, steeds streefde naar duidelijkheid en nauwkeurige behandeling van de kern der zaak, maar vooral hoe onmisbaar en van veelzijdig nut zijn leiding in het laboratorium was. Op het eerstejaars-praktikum, waar hij in den tijd, toen hij nog „analytische” gaf, door zijne talrijke andere plichten slechts zelden kon komen, kreeg toch ieder bij zijn bezoeken een bemoedigend woord, eene waardevolle aanwijzing; meer echter was zijne belangstelling bij de oudere jaars. Door de snelle toename van het aantal praktikanten werd het steeds moeilijker, zich van den gang van ieders onderzoek op de hoogte te stellen en te houden, daar de beperkte tijd, die in het laboratorium besteed werd, over velen moest worden verdeeld. Niettemin wist Hoogewerff altijd precies, wat zijn laborant onderhanden had en kon hij soms nog beter dan deze zelf aangeven, wat zijn vorige resultaten waren en welke fouten hij gemaakt had. Warme belangstelling toonde Hoogewerff altijd in ieders bezigheid, tot in de kleinste bijzonderheden toe: niet alleen werd ons de theoretische kant van de zaak duidelijk voor oogen gehouden, maar niet minder ook de praktische en veelvuldig waren de raadgevingen, die hij ons gaf bij het in elkaar zetten van toestellen en het verrichten van manipulaties bij het experimenteren, voor welks handigheid zooveel praktische ervaring vereischt wordt. Met scherpen blik zag hij altijd dadelijk, waar de zwakke punten lagen, zoowel in iemands mondelinge verklaringen, als in zijn preparatieven of analytischen arbeid en met bewonderenswaardige juistheid en fijnheid wist hij ons die dan onder het oog te brengen.

Ook kon men ten allen tijde profiteeren van Hoogewerff's groote literatuurkennis. Voor een of ander onderzoek, van welken aard ook, wist hij steeds de goede bronnen. Van die literatuurkennis en gave van beoordeeling van nieuwe

werken heeft de laboratoriumsbibliotheek dan ook in den loop der jaren in ruime mate partij kunnen trekken; de belangrijke uitbreidingen, die ze jaarlijks onderging, zijn voor het grootste gedeelte te danken aan Hoogewerff's initiatief en oordeel.

Behalve de wetenschappelijke, vond ook de technische en de administratieve zijde van het laboratorium in Hoogewerff een ijverig en oordeelkundig leider. Van hem ging een werkkraft, een ordezin uit, die ten voorbeeld strekte aan allen. Hij heeft altijd een open oog getoond voor verbetering in de inrichting der werklokalen, voor het aanschaffen van nieuwe instrumenten, en veel, heel veel heeft de laboratoriumsкас aan zijn beheer te danken. Zijn nauwlettend toezicht, dat alle kleinigheden in hun beteekenis overwoog, maakte, dat het bediendenpersoneel, met den trouwen Femer aan het hoofd, altijd stipt en met opgewektheid zijn plicht deed; immers bij de beste werkkraften loopt wel eens iets spaak, wanneer niet het oog des meesters over hen waakt. Voorwaar, het laboratorium zal Hoogewerff, en zijne bezielende leiding, missen, in menig opzicht!

Te oordeelen over hetgeen Hoogewerff op wetenschappelijk gebied heeft geleverd, daartoe is mijn pen niet gerechtigd. Ik wil slechts wijzen op de talrijke publikaties, die hij, samen met van Dorp, hoofdzakelijk in de jaren '80—'95 heeft bewerkt. Wij willen hopen, dat in de komende jaren nog veel van zijn hand mag verschijnen! Kon Hoogewerff zich in de laatste jaren door zijne drukke bezigheden niet meer zoo met eigen onderzoekingen bezighouden, des te meer stelde hij belang in de studies zijner leerlingen. Hadden wij onzen hoogleeraar langer aan onze school kunnen behouden, dan zouden zonder twijfel, nu de gelegenheid tot het behalen van den doctoralen graad opengesteld is, vele dissertaties op organisch gebied verschenen zijn, in het laboratorium bewerkt door technologen, wier welwillende en hulpvaardige promotor hij voorzeker geweest zou zijn. Toch zagen reeds vele onderzoekingen van zijne leerlingen, onder zijn leiding en toezicht uitgevoerd, het licht; voor het meerendeel verschenen die in het *Recueil des travaux chimiques des Pays-Bas*, en nog zijn velen met onderwerpen bezig, wier bewerkingsschema reeds geheel aan hun leermeester in ruste bekend is.

Maar er is meer. Hoogewerff's belangstelling voor zijn leerlingen, strekt zich ook buiten het laboratorium uit. Het Technologisch Gezelschap is aan zijn eere-voorzitter gedurende de 17 jaar van zijn bestaan veel verschuldigd. Hij woonde, als het hem slechts eenigszins mogelijk was, alle vergaderingen bij, nam bijna steeds levendig aandeel in het debat en toonde daardoor van de meest verspreide onderwerpen op de hoogte te zijn. Hij is het ook, die tal van sprekers voor een leesbeurt van het T. G. heeft weten te winnen en door de talrijke relaties van zijn eere-voorzitter kon het bestuur in den loop der jaren een zeer afwisselend programma van lezingen aan zijn leden aanbieden. Wanneer in het vervolg bij de vergaderingen van het T. G. Hoogewerff tot ons leedwezen ook niet altijd meer in ons midden moge zitten, zoo spreken wij toch den wensch uit, dat hij zijne hooggewaardeerde belangstelling voor deze vereeniging zal mogen blijven betoonen.

Na afloop der vergadering werden vaak de spreker met het bestuur en eenige andere gasten genoodigd op een broodje aan huis bij den eere-voorzitter. Bij dit gezellig samenzijn bleek ons dan telkens, evenals bij de wekelijkse ontvangavonden en de diners in zijn gastvrij huis, hoe geheel Hoogewerff zich in het besproken onderwerp kon indenken en hoe hij steeds de geschetste toestanden en vooruitzichten tot het welzijn van zijn technologen direkt of in de toekomst wist aan te wenden.

Zijne buitengewoon uitgebreide relaties en zijn streven, zijn technologen zoo goed mogelijk vooruit te helpen zijn het dan ook vooral, waaraan zijne leerlingen en met hen tal van anderen in het binnen- en buitenland zooveel te danken hebben. Hoogewerff is geen kamergeleerde gebleven; hij hield voeling met de praktijk en van elke konnektie wist hij gebruik te maken, om zijn leerlingen van dienst te zijn: immers, haast ieder had verplichtingen aan hem, en was blij, hem in het helpen van anderen ter wille te kunnen zijn. Bij honderden zijn de keeren te tellen, dat zijn raad werd ingeroepen in de meest verschillende zaken, die ook de meest uiteenlopende belangen betroffen en een zeer groot deel van zijn kostbaren tijd besteedde Hoogewerff aan het verschaffen van inlichtingen aan die talrijke aanvragers. Eén ding bleef echter bij hem bovenaan staan: het welzijn van zijn technologen. Hij is een onvermoeid kampvechter geweest voor de belangen der technologen, heeft altijd met hart en ziel meegewerkt aan

het ophouden van den goeden naam der Delftsche ingenieurs en menigeen is zijn „mooi baantje”, zijn vooruitgang in de wereld in den grond verschuldigd aan Hoogewerff.

Buitengewoon was de slagvaardigheid, waarmee Hoogewerff altijd iemand terecht wist te helpen; in het welgeordend kastje van zijn geheugen wist hij steeds het juiste laadje te openen, waaruit hij een adres, een naam of eene bijzonderheid putte en nooit ging de bezoeker zonder resultaat heen. Een mondelinge of schriftelijke aanbeveling van hem deed wonderen en begrijpelijk is het dus, dat telkens bij hem werd aangeklopt.

Hoewel Hoogewerff nu in het ambteloos leven gaat terugkeeren, willen wij hopen, dat het land nog lang van zijne diensten zal mogen profiteeren; als adviseur der regeering zal hem nog wel menige vraag worden voorgelegd, welker beantwoording hij, naar wij vertrouwen, nog op zich zal willen nemen.

Gedurende zijn rectoraat en vooral in den laatsten tijd hebben representatie- en andere plichten veel van Hoogewerff's tijd en krachten gevergd; met opgewektheid vervult hij echter die plichten. Onlangs nog liet mijn hooggeschatte leermeester zich aldus uit, „dat hij nog wel zou doorzwemen tot den eindpaal.” Welnu, die eindpaal is met zijn feest van 5 Oktober bereikt! Laat daarom een ieder op dien dag blijk geven van zijne hoogachting voor de krachtige persoonlijkheid, die ons gaat verlaten en haar de overtuiging schenken, dat zij gemist, zéer gemist zal worden. Wij willen allen aan onzen leermeester onzen diepgevoelden dank betuigen voor hetgeen hij voor ons heeft gedaan en hem een reeks jaren van welverdiende rust in de beste gezondheid toewenschen, echter niet zonder de hoop uit te spreken, dat hij, zij het dan ook uit de verte, belangstelling zal mogen blijven koesteren voor de onderwijsinstelling, waaraan hij gedurende 22 jaren zijne beste krachten heeft gewijd!

A. SLINGERVOET RAMONDT, T.

De beteekenis van de rede van Prof. Dr. W. NOLEN bij het overdragen der waardigheid van Rector-Magnificus.

Wie niet blind is voor de fouten onzer studentenmaatschappij en de gevaren die haar bedreigen in de oogen durft zien, zal toegeven dat zij thans moeilijke tijden doormaakt. Een feit is het dat de kracht en de frischheid van het studentenleven achteruit gaan. De oppervlakkige vroolijke zijde verheugt zich in het bezit van slechts zeer enkele — veelal zeer onvolmaakte — dienaren, hetgeen als van zelf tot de veronderstelling leidt, dat aller streven meer op het geestelijke, etische en intellectueele gericht is. De beschouwing echter van hetgeen voortkomt uit een dergelijk streven en getuigenis zou moeten afleggen van de degelijkheid ervan, is weinig bemoedigend. Al blijft het mogelijk dat het streven inderdaad ernstig is, de resultaten prikkelen allerminst tot ingenomenheid. En onwillekeurig rijst dan de vraag of wij ons wel in een goede richting bewegen, welke vraag ons onmiddellijk dringt naar het opsporen van de oorzaken waaruit de veranderingen voortvloeien.

Op drie deelen van het gestelde vraagstuk wil ik een kleine lichtstraal laten vallen, ten einde aan te duiden, op wie de plicht rust aan de oplossing en de bestudeering ervan te werken.

Wat het studentenleven in een bepaalden tijd kan zijn is afhankelijk, in de eerste plaats van de ontwikkeling, de belangstelling en de capaciteiten van de aankomende studenten, in de tweede plaats van de vereeniging die, in samenwerking met de instelling van onderwijs, het studentenleven aan zijn doel tracht te doen beantwoorden en ten slotte van de gezindheid van hen, die aan de studenten de noodzakelijke middelen moeten verschaffen of die door hun invloed en ondervinding in staat zijn de bloei van het studentenleven te bevorderen — d. w. z. de ouders, verzorgers en hoogleeraren.

Indien mocht blijken dat er aan de ontwikkeling van de aankomende studenten te veel ontbreekt, dan zouden wij bij ons pogen om hierin verbetering te brengen, onze aandacht voornamelijk moeten richten op het voorbereidend onderwijs, omdat wij in staat zijn hierin verandering te brengen. Ik geloof dat daarvoor reeds gegronde redenen aanwezig zijn. De groentijd biedt de ouderen een gunstige gelegenheid een inzicht te krijgen in de ontwikkeling der candidaat-leden en het moet gezegd worden dat dit inzicht meestal zeer teleurstellend is. Voornamelijk hebben de Hoogere Burgerscholen hieraan schuld, wier taak het is de

leerlingen eene scherpomlijnde kennis der natuur-, wis- en scheikunde bij te brengen, alsmede van drie vreemde talen, maar die tevens zoodanig moeten zijn ingericht, dat zij die de school verlaten, in de maatschappij komen te staan, of hun studentenleven tegemoet gaan, geschikt om daarin te worden tot een algemeen ontwikkeld mensch, die zoowel deel kan hebben aan de meer hogere levensgenietingen, als in staat is om de vraagstukken van zijn tijd op zich in te laten werken.

Men behoeft slechts den lof over ons voorbereidend onderwijs door buitenlandsche hoogleeraren te hebben hooren verkondigen, om het vertrouwen te kunnen koesteren, dat de H. B. S. in het bijbrengen van de noodzakelijke kennis der exacte wetenschappen niet te kort schiet. Is echter het andere niet te zeer in de verdrukking gekomen, verdrongen door een steeds groeiende natuurwetenschap, waarvan wij veel minder behoeften te weten, toen het programma in de middelbaar onderwijswet werd vastgelegd?

Het meerendeel der candidaat-leden heeft iets gehoord van de middeleeuwsche literatuur, evenals van Vondel en andere penvoerders van vóór 1880, dan houdt ook meestal alle weten op, zelfs de namen zijn hun onbekend. Theorieën van Darwin en Hugo de Vries schijnt men veel minder belangrijk te vinden dan de bekendheid met de indeeling der visschen en insecten; een groen maakte zich bepaald nijdig toen ik zinspeelde op 's menschen afstamming van de apen — dergelijke lastertaal had hij nog nooit gehoord! Ik wil hier niet verder over uitweiden, hoewel het zeer aantrekkelijk zou zijn, maar slechts vaststellen dat de aankomende studenten meestal geheel onbekend zijn met de vraagstukken die ieder denkend en naar wetenschappelijkheid strevend mensch vervullen, terwijl het voorbereidend onderwijs hun gemoeds- en gedachtenleven tot zulk een ontwaken moest hebben gebracht, dat zij allen dankbaar zijn eindelijk vrij te kunnen denken, werken en genieten.

De tweede zijde van het vraagstuk, de inrichting van de studentenmaatschappij zelve, wil ik ditmaal onbesproken laten, om niet de mij toegestane ruimte te overschrijden en zoo kom ik tot de vraag in hoeverre ouders en hoogleeraren te kort schieten in hunne verplichtingen jegens onze studentenmaatschappij.

Is niet het meest op den voorgrond tredende, alles overheerschende kenmerk van onzen tijd, dat de strijd om het bestaan en de wensch in het bezit te komen van zich steeds vermeerderende levensbehoeften, heviger is dan voorheen? Niet de drang naar wetenschap bevolkt onze hoogeschoolen, maar de hoop zich op deze wijze betere levensvoorwaarden te kunnen verschaffen! Het gevolg hiervan is dan ook, dat de studenten wedijveren in het verwerven van die kundigheden, welke naderhand de meeste rente zullen afwerpen. Al of niet opzettelijk blijven zij buiten de echte genietingen des levens, opdat dit geen afbreuk zal doen aan hun toekomst en na hun studie voltooid te hebben komen zij als bekrompen vakmensen in de maatschappij. Veelal worden zij hier bovendien nog toe aangezet door hunne ouders, zelf loopende in de tredmolen van jacht naar geld, brengen deze ongaarne offers aan een leven dat zij niet begrijpen, en de studenten hebben meestal geen tijd tot het besef te komen dat er toch nog wel iets anders in het leven is dan het zwoegen voor maag en materieel bezit, zóó worden zij in beslag genomen door hun vakstudie.

Wil dit treurige verschijnsel niet steeds bedenkelijker vormen aannemen, dan zal de maatschappij zich hiervan bewust moeten worden. Men zal daar moeten begrijpen, dat studeeren niet wil zeggen, gedurende eenige jaren zooveel mogelijk vakkennis in zijn hersenen pompen, maar dat alleen hij studeert, die in — al zij het ook een door andere eenigszins beperkte — vrijheid zoekt naar wetenschap, en zijn persoon openstelt voor alle mogelijke indrukken, door zich over te geven aan zijne verlangens in een vrij, gezond en kleurenrijk studentenleven.

Zijn niet de hoogleeraren de aangewezen personen de maatschappij tot dit inzicht te brengen? Naar de studenten zal men daar niet luisteren, maar hun naam is een aanleiding om aan hunne woorden aandacht te schenken, terwijl de andere oudstudenten veelal te zeer in beslag worden genomen door hunne maatschappelijke positie en bovendien te zelden met het studentenleven in aanraking komen.

Zoekende naar de oorzaak die de Hoogleeraren weerhoudt hun stem te verheffen, vraag ik mij af, of zij tot nu toe blind zijn geweest voor de gevaren, die ons bedreigen. Sommige van hun hebben wellicht de hoogleeraarsstoel beklommen, dank zij de hier gewraakte eenzijdigheid, maar wij kennen ook andere, die aan groote vakkennis veelzijdigheid paren. Zij vreezen wellicht partijdig te zijn, indien zij

de handschoen opnemen voor een bepaalde richting onder de studenten, is het hier ter sprake gebrachte echter niet een zaak waarbij alle studenten belang hebben? Waarom gezwegen wanneer men de noodzakelijkheid van een gezond en krachtig corpsleven erkent?

't Is daarom dan ook dat ik de woorden uitgesproken door den Leidschen Hoogleraar Prof. Dr. W. Nolen met innige blijdschap heb begroet. Onomwonden heeft Zijn Hooggeleerde over het studentenleven zijn meening gezegd, op gevaar af dat hem dit door collega's die hierover anders denken en dit partijdig zullen noemen, kwalijk wordt genomen. Moge zijn voorbeeld navolging vinden en dit ten gevolge hebben dat ons eigenaardige Hollandsche studentenleven, zijn gezonde kracht behoude en zich weet aan te passen aan een inmiddels veranderden tijdgeest.

W. C. K. A.

Ik laat hier volgen een verslag van de rede van Prof. Nolen voor zoover deze betrekking heeft op het studentenleven.

„Bijna elke rector gewaagt bij zijn verslag van de aangename ontmoetingen, die hij gedurende zijn rectoraat met de studenten heeft gehad. De rector van den afgelopen cursus kan in dit opzicht slechts herhalen, wat zijne voorgangers reeds meermalen hebben gezegd. Hij acht het zelfs een der groote voorrechten van den rector, dat hij in zijn ambt herhaaldelijk in nadere aanraking komt met allerlei studenten en met het studentenleven. Dat leven toch het is zoo aantrekkelijk, zoo rijk en zoo mooi. En men zou daarom zoo vurig wenschen, dat alle studeerenden, het konden meeleven in zijn volheid. Het is niet alleen een leven van genot en van genot alléén, het is een leven van streven en strijden ook, een leven ja van vreugde en opgewondenheid, maar ook van teleurstelling en ontgoocheling. Maar bovenal het is een krachtig kloppend leven, diep zijn stempel slaande in het gemoed van den jongen man, diep, blijvend, onuitwisbaar.

Wie de opvoedende kracht niet erkent van dat vrije, jonge samenleven, als de karakters nog open liggen, die kent het echte studentenleven niet. Want, zeker er wordt kwaad bedreven ook in de studentenwereld, maar er wordt oneindig veel meer goed en nobels gedacht en gewrocht in de studentenmaatschappij. Hoe zou anders de student de zoo veel benijde figuur zijn, die, mét zijn onmiskenbare gebreken, gebreken trouwens der jeugd eigen, toch ten slotte aan alle ouderen zoo recht sympathiek is?

Hij is frisch en jong, lenig en los, vroolijk en vrij, open en rond, fier en flink; hij is warm van hart, trouw in zijn vriendschap, trots op zijn stand. Het mag weliswaar niet worden vergeten, dat de losheid bij hem wel eens overslaat in ongebondenheid, de vroolijkheid in uitgelatenheid, de vrijheid in losbandigheid, de rondheid in ruwheid, de fierheid in overmoed, de flinkheid in driestheid, de trots in laatdunkendheid. Maar dan is daar onder studenten de niet malsche kritiek en de geweldige, alles ten slotte tot het goede leidende macht der publieke opinie. Wij weten wel met welke plastische woorden een slecht student in de studentenwereld wordt betiteld. „Getapt-zijn” lijkt velen begeerlijk, hoewel het toch niet altijd onvoorwaardelijk eervol is, maar welk student vrees niet te zijn. „ik zal het niet uitspreken, het participium perfectum van het niet fraai klinkende woord voor hetgeen iemand pleegt te doen die zijn maag overvuld heeft.

Zoo gaarne, ik herhaal het, zouden wij alle studeerenden zien genieten en voordeel trekken van het volle student-zijn.

Maar in de laatste jaren worden er al minder en minder der studeerenden ook lid van het Studenten-corps, dat vroeger alle studenten onder zijn vaandel vereenigde; en steeds meer studenten blijven vreemd aan de eigenaardige geneugten van het studentenleven en dus ook aan de onwaardeerbare voordeelen daarvan. De grap, op de studenten van vroeger jaren nog al eens toepasselijk: „Studeert u meneer? Pardon, ik ben student” moet nu omgezet worden, maar houdt daarmee op grappig te zijn: „Is u student meneer? Pardon ik studeer.” 't Klinkt treurig, uit den mond van een jongen man, die zich aan de academie moet voorbereiden voor het leven in de groote maatschappij.

Alleen studeeren, niets dan studeeren! Het is bepaald niet voldoende om een gezond leven te kweken, en mannen voor de maatschappij met een breede ontwikkeling en met kennis van menschen.

't Is beslist onvoldoende.

Maar 't kan niet anders, zegt men. De jongelui, die thans studeeren, zijn andere dan de jongelui van vroeger. Het geld

ontbreekt hun om „student-te-zijn.” Daarom moeten zij zich beperken tot „studeeren”.

Ik zoek de oorzaak veeleer in verkeerd begrepen zuinigheid van ouders en betrekkingen, die, geholpen door de verbeterde verkeers-middelen, allereerst de „spoorstudenten” heeft in het leven geroepen. Het voorbeeld der „spoorstudenten”, die met de luttel som van f 200 voor collegegeld en een abonnement op de spoor hun studiekosten bestrijden, dat voorbeeld heeft weder vele anderen, die wel in Leiden wonen, er toe gebracht het „student-zijn” voor niets nut te achten en er daarom geen cent voor uit te geven.

Met vreugde is het te begroeten, dat het Leidsch-Studentencorps, — tot de overtuiging gekomen, dat in zijne inrichting een deel gelegen kon zijn van de oorzaken, die er in de laatste jaren toe hebben geleid, dat er percentsgewijs, steeds minder studenten tot het lidmaatschap toetraden — nieuwe bepalingen heeft vastgesteld, waardoor het hoopt meer leden te zullen trekken. Ik kan echter de vrees niet onderdrukken, dat die nieuwe bepalingen onvoldoende zullen blijken om op den duur aan het Corps die plaats te verzekeren, die het steeds in de Studentenwereld heeft ingenomen.

Mocht reeds spoedig mijn vrees ongegrond blijken, het zou niet alleen mij, maar zeker allen, die het welmeenend met de studenten, een reden tot groote blijdschap zijn. Want bij een bloeiend studentenleven is ook het belang der Universiteit betrokken. In het „Corps” heeft steeds het ware Studentenleven krachtig geklopt. Mocht dat ook in de toekomst zoo blijven!”

Opmerkingen over de Week.

Verkiezing van 't groenenbestuur dat aan lintwormen schijnt te lijden. Voor de rest weer een barre avond, wat betreft fuiven. Donderdag een fuif in de donkere kamer, waar zelfs tot handboeien werd overgegaan.

En toen de Ouwejaars donderjool.

Eere zij die oude garde, die nog eens voor 't heil der zielezorgt. De zeilwedstrijden werden dien middag weer eens hervat met centerboards. Wegens tegenwind moest men langen tijd laveeren.

Overal poep behalve op de stoep.

Iemand verkondigde weer 't een en ander over „apen die hooge klimmen willen.”

Zaterdag koninklijk.

Veel oudjes, veel herinneringen aan vroeger dagen, veel nieuwen onder alle standen.

Maandag Weerbaarheidsdag. Van een enkele eerste-eerste-eerstejaarsclub ziet men geen mensch verschijnen. Waarvoor dient ook die groentijd?

Een drukke dag, de gebruikelijke prijsuitdeeling. 's Avonds stinkend varkensvleesch met barre pootelingen en een late kroegavond.

Dinsdag Senaatsreceptie en Apollo, dat bijzonder kinderachtig was, behalve, de brandslang die weer uitmuntend werkte.

Een Corpsvergadering! Maar mijnheer hoe dáár over te spreken, dat zou voor een weekverslag te gevaarlijk zijn.

De directeur viel bijna flauw van al die menschen die een uur te laat kwamen etc.

Woensdag getrainde groenenploegen en een gewone zwempartij en 's avonds laatste groenen kroeg.

Tooneel: eere der regie. Verstandige benutting van afmetingen. Een vogelstem behoort nog niet altijd bij een vogelrol.

Een drukke week, maar waar niet veel van verteld kan worden om de eenvoudige reden, dat iedereen zich haar herinnert.

Koninklijk Instituut van Ingenieurs.

Delft genoot j.l. Zaterdag de eer een groot aantal leden van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs binnen zijn veste te mogen ontvangen, opgekomen om te herdenken den zestigsten geboortedag van het Koninklijk Instituut.

Hoewel de meesten den band met Delft strak houden en dus geen onbekenden zijn, waren er onder de opgekomen leden die veranderingen aanschouwden in hun tijd niet aanwezig en welke met verschillende gevoelens werden gadeslagen.

(Zie vervolg Derde Blad).

DERDE BLAD

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van 28 SEPTEMBER 1907. No. 32.

De stad was wel niet in feestgewaad, doch door het uitsteken der driekleur deed de burgerij weten dat zij met het feest meeleefde.

Te ruim elf uur verzamelden zich allen in de groote zaal van Stads Doelen, waar zij welkom werden geheeten door den Rector Magnificus prof. dr. S. Hoogewerff, namens den academischen Senaat.

Prof. Hoogewerff achtte het een groote eer en een zeer aangename taak op dezen dag de gelukwensen van den Senaat der Technische Hoogeschool te mogen overbrengen bij het 60-jarig bestaan der Vereeniging, op welke Nederland trotsch mag zijn.

Een gelukkig denkbeeld was het dit 12e lustrum te komen viere binnen Delft, de bakermat niet alleen van het Instituut, doch ook van de Koninklijke Akademie en Polytechnische School.

In den breede omschreef spr. hoe hier de eerste schreden worden gezet die leiden naar den ingenieurs-loopbaan en hoe deze verder weer leidde tot de grootsche uitkomsten waarop men bogen kan.

Hierna trad prof. Hoogewerff in eene uitvoerige bespreking van den toestand der Technische Hoogeschool, daarbij wijzende op de groote veranderingen in het technisch onderwijs aangebracht, terwijl nog zeer omvangrijke plannen in voorbereiding zijn.

De hoogleeraar eindigde zijn rede met den wensch uit te spreken dat de aanwezigen na hun bezoek aan de Technische Hoogeschool zullen moeten erkennen, dat ook deze voortschrijdt op den weg tot verbetering, trachtende het onderwijs met de ontwikkeling der ingenieurs-wetenschappen gelijken tred te doen houden, waar het kan hen voorgaande op de baan van den vooruitgang in de techniek en bij de beoefening der wetenschappen waarvan deze zich bedient.

In die overtuiging heette hij namens den Senaat der Technische Hoogeschool het Instituut hartelijk welkom aan den morgen van het een-en-zestigste vereenigingsjaar en sprak den diepen dank uit dat het Instituut dezen dag hier, waar eens zijn wieg stond, is komen viere.

Nadat de toejuichingen, die luide weerklonken, verstomd waren, werd de aangekondigde vergadering gehouden, waarin, behalve de behandeling der gewone zaken, door den voorzitter, den heer J. L. Cluysenaer, in eene rede de beteekenis van het Instituut werd geschetst, benevens de invloed, gedurende het 60-jarig bestaan ontwikkeld.

Tegen half twee begaf de Raad van Bestuur van het Instituut zich naar het Raadhuis, waar hij door het college van B. en W. werd ontvangen.

Hier nam allereerst de burgemeester, de heer F. M. de Fries van Heyst, het woord.

Het gemeentebestuur stelde het op-hoogen prijs, aldus ongeveer sprak de burgemeester, dat het Instituut heden hier jubileert, ook de burgerij voelt warm voor het lichaam, dat zooveel heeft gedaan en nog doet om het ingenieurs-wezen te bevorderen.

Delft's bevolking, zeide spr., is maar al te goed bewust van het groote belang, gelegen in de vestiging alhier van den zetel van het Hooger Technisch Onderwijs, de kweekplaats der ingenieurs.

Deze houden de eer van Nederland in den vreemde hoog. Spr. bracht in herinnering hoe het instituut hier gesticht is en in de eerste 10 jaren, de periode der jeugd, heeft gezeteld.

De toespraak eindigde met den wensch dat de krachtige bloei waarin het Instituut zich verheugt, moge voortduren tot in lengte van dagen, opdat gansch ons land daarvan de zegenrijke vruchten zou blijven plukken en met de verzekering, namens de burgerij, dat in Delft steeds met veel belangstelling met het Instituut wordt medegeleefd.

De voorzitter, de heer J. L. Cluysenaer, dankte voor de hartelijke ontvangst en herdacht de banden waardoor het Instituut zich steeds tot Delft zal blijven voelen aangetrokken.

Alsnu werden bezoeken gebracht aan de fabrieken der firma F. W. Braat, het atelier van gebrand glas „t Prinsenhoff” van den heer J. L. Schouten, de artillerie-constructie-werkplaatsen en aan de verschillende gebouwen der Technische Hoogeschool.

Te half vijf ontving de Senaat van het Delftsch Studenten-corps de feestvierenden op de Sociëteit „Phoenix”, waar over en weer menig hartelijk woord werd gesproken.

Een gemeenschappelijke maaltijd was het slot van dezen welgeslaagden feestdag.

Handelsblad.

De wereld om.

VII.

Van Kyoto begaven wij ons niet direct naar Tokyo, maar besteedden onderweg een paar dagen in het Hakone-district, welk uitstapje Mevr. Ph. ons aangeraden had. Tevens had zij ons een gidsboek meegegeven, dat van groote waarde voor ons zou blijken te zijn.

Woensdagochtend 27 Maart, namen wij afscheid van onze vriendelijke gastvrouwen en -heeren, en vertrokken om half tien met een 2de klas express der „Tokaido”-spoorweg. De To-kai-do (letterlijk: Oostelijk-kust-weg) was een van de vroegere verkeerswegen tusschen Tokyo en Kyoto, en is zoo genoemd omdat hij langs de kust leidt, en vanaf Kyoto, de oude hoofdstad, in Oostelijke richting loopt. Vroeger een zeer druk betreden weg, is hij nu vrijwel geheel verlaten, daar de spoorweg, die hem in hoofdzaak volgt, het geheele verkeer geabsorbeerd heeft. Deze lijn is zeer goed in orde en biedt goede aansluitingen tusschen Tokyo en Yokohama met Kyoto en Kobe; er loopen vele sneltreinen, en in soorten; een 3de klas express, een eerste, enz. Onze trein was een 2de klas express.

Het was bedekt, grauw, regenachtig weder, en het uitzicht leverde daardoor niet veel op. Wij besteedden den tijd met de meegekregen gids te bestudeeren. Deze gaf zeer vele nuttige wenken, die wij weldra te pas zouden kunnen brengen, en, wat het nuttigste van alles was, een soort „helpt-u-zelf-in-t-Japansch”, bevattende eenige zeer elementaire grondregels voor zinsbouw en uitspraak, een aantal veelvoorkomende woorden, en een heele collectie „Usefull-sentences”, die werkelijk zeer nuttig bleken te zijn. Met ijver gingen wij dit bestudeeren, en het duurde niet lang of ik kon al tellen in het Japansch, en nu kon ik opeens een heeleboel dingen: Nummering, geld tellen, op de klok kijken, enz.

De reis van Kyoto naar Tokyo duurt $\pm$ 12 uur met sneltrein. Wij gingen slechts tot Kodzu, dat niet zoo heel ver van Tokyo afligt, zoodat de reis toch nog een 10 uur duurde.

Op deze reis waagde ik mij voor het eerst aan Japansch voedsel. Op ieder station werden *bento's* aangeboden, dat zijn kleine, smakelijk uitzierende wit-houten doosjes; meestal zijn er twee in één pakje; het eene doosje bevat dan gewone, niet geheel gaar gekookte rijst, het tweede eenige brokjes vleesch en visch (deze laatste wordt altijd „adellijk” in Japan gegeten), een sneedje van een ommelet, (dit was nog het beste uit het tweede doosje) en verder verschillende kruiden, die ik nooit goed heb kunnen waardeeren. De rijst was nog het beste, eigenlijk het eenige eetbare. Er waren verder 2 eetstokjes, *hashi*, in een enveloppe gewikkeld, bij. Ik begon met nauwkeurig op te letten, hoe de Japanner deze „hashi” hanteerden, en toen probeerde ik het zelf ook. Het viel heusch nogal mee, weldra had ik de slag beet, en 's avonds gevoelde ik mij als een geroutineerd stokjes-eter. Onze eerste pogingen gaven natuurlijk nogal vroolijkheid onder onze medereizigers, die met belangstelling de conflicten tusschen ongeoeffende handen, onwillige stokjes, en korrelige rijst volgden. Ik liet mij zoo'n doosje nogal smaken, tenminste datgene, wat ik er uit opat; maar toen een onzer, die er zich niet aan gewaagd had, in den eetwagen een middagmaal ging gebruiken, volgde ik hem toch met groot genoegen.

's Avonds kwamen wij tegen half acht in Kodzu aan, waar wij overnachten in een echt Japansch hotel, het eenige goede dat er was. Gelukkig droeg de stationskoelie van het hotel deszelfs naam niet alleen in Chineesche karakters, maar ook in Engelsch schrift op zijn kiel. Wij volgden hem naar het hotel, dat gelukkig (want het regende hard) niet ver weg was. Aan den ingang werden wij zeer beleefd door de heele familie, die op een kreet van den koelie van alle kanten kwam toelopen, met diepe buigingen ontvangen; en in westersche stijfheid bogen wij terug niet recht wetend wat te doen, en nog veel minder wat te zeggen. Maar onze bedoeling van te komen logeeren was duidelijk, en de rest liep van zelf. Op een soort voorportaalje werden wij door vele gediensstige handen van ons schoeisel bevrijd, en werden ons veel te kleine slippers gegeven, die wij voortdurend verloren, en dus maar met het loopen in de hand namen. Vervolgens werden wij naar een groote kamer gewezen, op de tweede verdieping. Het

was een hoekkamer. De beide buitenwanden waren papieren schuifdeuren; de derde wand bestond uit papieren schuifdeuren, en de vierde, die op den gang uitkwam werd gevormd door papieren schuifdeuren.

In het midden stond een laag verlakt tafeltje; en er om heen lagen vier platte kussens; dit waren de „fauteuils”. M. a. w. wij zaten plat op den grond; en tot het naar bed gaan toe heerschte er een voortdurende oneenigheid tusschen mij en mijn beenen, die zich maar niet aan deze nieuwe houding wilden gewennen.

Onmiddellijk kwam men thee brengen en voordat wij het wisten, zat elk met een kopje thee. Deze thee is heel anders dan die der Cha-no-yu's. In de trekpot wordt een behoorlijke hoeveelheid van die groengekleurde poederthee gedaan, dan warm water er op geschonken, en onmiddellijk ingeschonken zoodat het haast niet trekt. Dit warme lichtgroen-gekleurde water met een zwakken theesmaak, wordt zonder verdere bijmenging genuttigd, en nauwelijks heeft men het kopje leeg, of de gediensstige Japansche schenkt weer in. Dit gewone theeschonken is een eerste uiting van gastvrijheid, en wordt steeds en overal gedaan; en er voor te bedanken zou dikwijls een grove onbeleefdheid zijn.

Tot nog toe had de vrijwel totale onbekendheid met Engelsch van deze menschen geen moeilijkheden opgeleverd, maar nu wij eten wilden bestellen, deed dit bezwaar zich in al zijn grootte gevoelen, en wij moesten onze toevlucht nemen tot de bovengenoemde „nuttige zinnettes” in het gidsboek, die ik nu dapper ging gebruiken.

O naka ga sákimashíta = (letterlijk = eerwaardig binnenste ledig is geworden = ik heb honger.

Nani ka tabetai = iets wil eten of ik wil wat eten. enz. Wij kwamen een heel eind ver hiermee. In elk geval men begreep ons, al begrepen wij hen niet altijd, vooral als zij een ander antwoord gaven, dan in het boek stond. En hoe vaak de woorden: *Wakarimashíta-ka?* (Begrepen?) en *Wakarimasen* (Kan-niet-verstaan) gebruikt zijn, durf ik niet benaderen. Het eind van het lied was, dat men de woorden ommeletten en coteletten kende, en toen het gesprek zich hierop concentreerde, werden zij met veel nadruk herhaald, zoodat wij werkelijk hoopten deze te krijgen. Doch alleen een ommelette verscheen. Maar met veel rijst vormde dit toch een voldoende avondmaal.

Gedurende ons avondeten dat met stokjes gegeten moest worden, bleven voortdurend een of twee meisjes bij ons aan tafel zitten, om ons te bedienen, hetgeen hoofdzakelijk bestond in het bijvullen onzer rijstkommetjes. De gekookte rijst werd opgediend uit een groote verlakte pot met deksel, waar blijkbaar voor het geheele huishouden in was.

Direct na het avondeten bracht men de „bedden” binnen. Een dunne matras (waaraan een verlengstuk toegevoegd werd voor de „lange vreemdelingen”, zoodat de harmonie tusschen mij en mijn voeten ook gedurende den nacht gestoord bleef) — een soort laken en een zeer dikke deken van binnen met laken gevoerd en voorzien van 2 mouwen vormden de onderdeelen van ons nachtleger. Ik was blij, dit te kunnen aanvullen met mijn slaapzak.

Onder dit alles bleef voortdurend minstens een meisje bij ons, om ons gezelschap te houden, want de beleefdheid eischt, dat men zijn gasten niet alleen laat. Bovendien kwam er in dit geval een behoorlijke dosis nieuwsgierigheid bij, die zij heusch niet onder stoelen en banken staken. Nu, vreemdelingen waren in dit hotel een zeldzaamheid, zoodat ons uit het gastenboek bleek, waarin slechts één westersche naam voorkwam.

Met onverholen belangstelling namen zij ons op en op naieve wijze uitten zij soms hun nieuwsgierigheid. Zoo wezen zij een van ons op zijn trouwring en zeiden een woord, dat wel eenigszins op „married” geleek. En toen wij elkaar aankeken, niet wetend wat zij wilden, namen zij opeens de ring van zijn vinger af, bekeken hem aandachtig en gaven hem toen weer met een vriendelijk lachend gezicht, dat onder alles gehandhaafd blijft, terug.

En den volgenden dag zeiden zij; op mij wijzend: High collar, of „high colour”. Eerst begrepen wij niet wat of welk bedoeld was maar bewegingen door het haar maakten het ons duidelijk, en toen er op volgde: „Big nose”, was het voor ons ontwijfelbaar, dat zij met dat onderwerp bezig waren, dat o.a. mijn paspoort onder den titel „signalement” behandelde.

Ook moesten zij natuurlijk Engelsch leeren en met behulp der vingers leerden wij hen: one, two, three, four.

Maar behalve deze excessen, die een gevolg waren van hun naieve nieuwsgierigheid, bleef hun gedrag beslist binnen het gepaste.

Een oogenblik wisten wij niet, hoe ze weg te krijgen, toen wij naar bed wilden gaan. Weer moest het gidsboek dienen

en *O yasumi nasai* (letterlijk Eerwaardig-rusten-verwaardigen, dus: wel te rusten) bleek de gezochte machtspreuk te zijn die ons een alleen-gelaten-worden verschaft.

Wij werden gewekt door het lawaai van het weggrollen van de houten buiten-schuifluiken, die overdag in een soort kast weggeborgen worden. Er is een smal gangetje tusschen buiten- en binnendeuren, doordat deze laatste meer naar binnen staan. Overdag hebben de kamers daardoor rondom een balkonnetje.

Wij stonden nu meteen op en het duurde ook niet lang meer, of men kwam binnen om de bedden weg te halen en het ontbijt klaar te zetten.

O hayo = eerwaardig vroeg = goeden morgen.

Om 8 uur gingen wij weg. In Japansche hotels geeft men geen fooi zoodat bij ons, maar een *chadai* = theegeld, dat $\frac{1}{4}$ à $\frac{1}{3}$ van de rekening bedraagt. De thee wordt n.l. niet berekend.

Kore wa, sákoshi desú ga — o chadai desu = (Dit aan-gaande, gering is hoewel, hoffelijke theegeld is). Toen al de bagage weg was, vertrokken wij ook. De heele bende kwam aanloopen om vaarwel te zeggen.

Sayonara riepen allen ons toe, onder het maken van vele elegante buigingen, die wij zoo goed mogelijk beantwoordden.

J. W. G. J. Hzn.

Rede van Prof. Mr. D. van Blom.

HET RECHT DER GEMEENSCHAP.

Mr. D. van Blom, benoemd tot Hoogleraar in het Staats-Administratief- en Handelsrecht aan de Technische Hoogeschool, opende 19 September zijn colleges met het uitspreken eener rede, getiteld: „Het Recht der Gemeenschap”.

„De spraakmakende gemeente”, aldus ving Prof. van Blom aan, „onderscheidt Recht en Wet. En de Rechts-wetenschap doet wijs haar te volgen, want tot het volksleven van elken dag staat ze in zoo nauwe betrekking, dat zij niet straffeloos tegemoetkoming der verstaanbaarheid verzaken kan. Van haar is het niet te veel gevegd een woordenkeus te mijden, waarbij de in elks besef levende mogelijkheid zou zijn buitengesloten, dat ook de wetgever onrecht kan begaan.

De gemeenschap heeft het recht, niet in orakelspreuken haar stellige gedragsregelen te ontvangen, niet in raadseltaal de toelichting op die wet.

Het verschil tusschen recht en wet wordt door ons volk scherp gevoeld, en overal waar tusschen recht en wet een kloof gaapt zijn er rotte plekken in den Staat.

Spr. zal zich niet verdiepen in de vraag, zoo oud als de wetenschap der gerechtigheid zelve, welke van dat rechtsbewustzijn de oorzaak is. Of men haar zoeken in God, in de rede, in de maatschappij — het rechtsbewustzijn zelf verandert daardoor van gedaante noch van inhoud en het moet als een zoo machtig feit aanvaard worden dat elke andere macht daartegen te pletter loopt.

Een samenleving waaruit het begrip van recht en onrecht gebannen is, zou geen waarde hebben.

Ook de jurist heeft uit dit bewustzijn wel een en ander te leeren, vooral in onzen tijd van al uitdijende wetboeken, waardoor het soms den schijn krijgt alsof niet in het volksleven zelf, maar in de departementen van algemeen bestuur, in het verbeterrecht der Tweede, in het verbodsrecht der Eerste Kamer, oorsprong en kenbron der Nederlandsche wet te zoeken zijn.

Het rechtsbewustzijn leert dat elk individu zijn eigen rechten heeft, derhalve heeft al wat optreedt als individu, zijn rechten, derhalve ook de Staatsgemeenschap.

Voorop stelde prof. van Blom verder dat het recht der gemeenschap hoog boven dat des eenlings uitgaat om de nuchtere reden alleen dat de gemeenschap de eenheid is der huidige en der toekomstige individuen.

Houdt men vast aan de omschrijving door de Romeinen aan de gerechtigheid gegeven dan volgt daaruit de opperheerschappij van het recht der gemeenschap.

Uitvoerig ging spr. na hoe in deze tegenstelling — het recht der gemeenschap en dat van den eenling — de wijzer gelegen is naar het onderscheidingsmerk tusschen publiek en privaat recht. De gebruikelijke indeeling is niet gemakkelijk te zeggen daar gewoonlijk een niet principiele maar formeele scheiding wordt gemaakt; eenige wetboeken en wetten worden te hoop geworpen en deze vormen dan het private recht, terwijl hetgeen dan overblijft voor publiek recht doorgaat.

In beginsel acht spr. dit slag verdeling onhoudbaar.

Kiesrecht b.v. wordt beschouwd als privaatrecht terwijl het bij kiesplicht publiek recht zou worden.

Juist in gevallen als dit blijkt het nut der onderscheiding tusschen recht en wet.

Hierna besprak prof. van Blom de elementen van publiek recht in het burgerlijke, hierbij inzonderheid wijzende hoe het kenmerk het scherpst uitkomt op het grensgebied: de vereeniging. Twee vragen stelt spr. en nl. deze; voldoet het aan den gestelden eisch dat aan de eene zij der grens iets bij uitstek publieks, aan de andere zij iets bij uitnemendheid privaats te kijk komt? en: laat zich naar het gegeven kenmerk zonder moeite het geheel van recht en wet in twee gedeelten splitsen?

De eerste vraag dient bevestigend beantwoord te worden en betreffende de tweede meent spr. dat waar twijfel rijzen kan of eenig wetsartikel den onderdaan nog ruimte van beweging, nog bevoegdheid tot afwijking of niet-gebruik verleent, de schuld uitsluitend op den wettenmaker berust, die in gebreke bleef zich onomwonden te verklaren.

Omdat de Staat echter naast plichten ook bevoegdheden bezit welke hij gebruiken kan of niet dienen evenwel om meer dan ééne reden de wetsregelen daaromtrent bij het publiek recht te worden ondergebracht.

Dit alles geldt echter de indeeling van het positieve recht van de wet.

Niet echter van het recht buiten de wet, van het besepte, tot bewustzijn gekomen, maar wellicht nog in geen wetstekst neergeschreven recht.

De onderscheiding in woorden gebracht zal ietwat anders moeten luiden.

Niet daar zal privaatrecht kunnen heeten het recht dat vrijlaat en publiek het recht dat dwingen kan; daar zal privaatrecht zijn het recht, waar vrijheid behoort te worden erkend, publiek recht dat, waar dwang op zijn plaats is.

En hier dreigt de gaping waarvan in den aanvang gesproken werd tusschen recht en wet.

Nagaande de geschiedenis ziet men nu eens de vrijheid naar voren komen, dan weer terug gaan en herneemt de dwang van boven zijn oude rechten.

Was in den Gilden-tijd de verhouding tusschen meester en gezel pijnlijk nauwgezet geregeld, in den revolutietijd werd dit overboord geworpen en later werd ingezien dat te schoon schip gemaakt was; van daar dat de gemeenschap in haar eigen belang geroepen is opnieuw haar macht ter beschikking te stellen van de zwakkere partij onder de contractanten bij de arbeidsovereenkomst.

Nog twee vragen wil spr. stellen en wel:

Welke is de rechtsgrond voor de omzetting van privaatrecht in publiek recht waarnaar in dezen tijd de roep al sterk uitgaat.

En: Is er bestaansgrond voor dien roep of laat zich eer verwachten, dat de tijden op komst een omzetting van publiek in privaatrecht zullen te aanschouwen geven?

Door Thorbecke is reeds meer dan 60 jaar geleden antwoord op de eerste vraag gegeven in zijn studie over Waterstaatsrecht.

Tot zekere hoogte wordt daarin de privaatrechterlijke oorsprong der Waterschappen erkend, doch het publiek recht kreeg ten slotte over de heele linie de overhand door de overweging: dat de Waterstaat is een gebied waarop in den regel niemand enkel voor zich zelve kan zorgen, zonder een ander te schaden.

Deze zinsnée mag wel als leuze op de vlag waaronder een aanzienlijk deel der hedendaagsche beweging voor sociale wetgeving te zeilen heeft.

Het doel: maatschappelijke hervorming staat naast het middel: wijziging van stellig recht. Het ideaal om doelen middel te doen samenstemmen ware dus of een sociaal volmaakt geschoold juristengilde, dat niet bestaat noch kan bestaan — of een juridisch volkomen onderlegde schaar van sociale werkers en denkers — die evenmin te vinden is. De eenige mogelijkheid die overblijft is: samenwerking op voet van volslagen gelijkheid tusschen den juridischen en den socialen technicus, elk hunner met zooveel begrip van den anderen wetenschap dat wederzijdsch begrijpen mogelijk wordt, te zamen in dienst der maatschappij, niet als onzelfstandige klerken, die van haar dictee ontvangen, maar als veelzijdig voorgelichte raadgevers met recht van zelfstandig advies.

Hoewel het gevaar daardoor wel niet zal bezworen zijn, zal men zich dienen te troosten met de gedachte dat elke groote beweging haar uitspattingen vertoont. Met nadruk moet bij alle dwangwetgeving op den voorgrond staan dat de dwang niet doel maar middel van opvoeding tot vrijheid is.

Tenslotte is niet dwang, maar vrijheid, niet omzetting van privaatrecht in publiek, maar van publiek in privaatrecht het eenig houdbaar maatschappelijk ideaal, omdat geen maatschappij op den duur begeerlijk is zonder den hoogst denkbaren vorm van zedelijkheid en omdat afgedwongen zedelijkheid er geene is.

Het schijnt spr. voor zoover het zich in de geschiedenis laat vooruitzien dat omzetting van privaatrecht in publiek recht een onafwijsbaar postulaat van de ontwikkeling onzer maatschappij is waarin de zegekar van den economisch sterkste te veel goeden aanleg, te veel zwakte-buiten-schuld dreigt te vermalen, zoo niet de Staat een spaak in het wiel komt steken.

Aan het slot zijner rede haalde prof. van Blom aan het lijnrecht tegen het zijne staande betoog van De Molinari in zijn *Esquisse de l'organisation politique et économique de la Société future*.

Toch, niettegenstaande zijn voorspellingen ver gaan, blijft deze schrijver op enkele vragen het antwoord schuldig.

Spr. eindigde met in vertrouwen te denken aan het fiere woord dat Thorbecke in 1839 neerschreef: „Wij hebben van onze geschiedenis niet geleerd, in staatkundige beschaving bij eenig volk achter te blijven”.

Na vervolgens het woord te hebben gevoerd tot de aanwezige autoriteiten richtte prof. van Blom zich persoonlijk tot prof. Pekelharing, wien hij hulde bracht voor zijn invloed zóo langen tijd op de Delftsche ingenieurs uitgeoefend. Het is spr. een voorrecht te weten dat zijn komst op deze plaats prof. Pekelharing niet onwelkom is en dat deze hem, waar noodig, met goeden raad zal willen bijstaan.

Vervolgens nog eerst tot prof. dr. C. A. Verrijn Stuart het woord richtend, herdacht spr. zijne vroegere Leidsche hoogleraren Greven, Van der Vlucht en Oppenheim, doch aan deze laatste het eerst en het liefst.

Tenslotte volgde een opwekkend woord tot de studenten.

De met groote aandacht aangehoorde rede werd zeer toegejuicht.

Handelsblad.

Rede van Prof. Dr. G. van Itersen Jr.

Prof. Dr. G. van Itersen Jr., benoemd tot hoogleraar in de microscopische anatomie aan de Technische Hoogeschool, aanvaardde dat ambt met het uitspreken eener rede: „De beteekenis van het onderwijs in de microscopische anatomie voor den aanstaanden ingenieur.” Na eene uiteenzetting wat onder microscopische anatomie verstaan wordt, meent spr. dat het den buitenstaanders wellicht vreemd zal toeschijnen dat voor dit vak aan een Technische Hoogeschool een leerstoel wordt ingeruimd, doch ook de technicus vindt in dezen tak der biologische wetenschap een rijke bron van nuttige kennis. De producten uit het mineralenrijk, voor den ingenieur zoo belangrijk, danken meestal hunne technische beteekenis hoofdzakelijk aan de physische en chemische eigenschappen dier stoffen; nieuwere onderzoekingen hebben echter aangetoond dat in vele gevallen hunne waarde voor de techniek bovendien wordt bepaald door een eigenaardige inhomogeniteit. In het bijzonder geldt dit voor de metalen en de beteekenis van de kennis hunner microscopische structuur, welke vooral door de onderzoekingen van Behrens een belangrijke schrede voorwaarts is gekomen, wordt met den dag duidelijker.

Deze wetenschap, „de microscopische anatomie der metalen”, bevindt zich nog in hare eerste ontwikkeling; wel is, dank zij den talrijken onderzoekingen van botanische en zoölogische zijde, de microscopische bouw der grondstoffen uit het planten- en dierenrijk afkomstig, in hare hoofdpunten bekend.

In de eerste plaats heeft spr. zich tot taak gesteld met enkele voorbeelden toe te lichten dat de microscopische structuur dezer producten rechtstreeks de beteekenis voor de techniek kan bepalen om vervolgens enkele gevallen te beschouwen waarin de waarde van het eindproduct weliswaar van zijnen microscopischen bouw onafhankelijk is, maar waarin het voor den technicus, met de bereiding belast, van het hoogste belang is den anatomischen bouw van het plantendeel of de grondstof, waaruit die bereiding geschiedt, volkomen te doorgronden.

Uitvoerig beschouwde spr. deze bestudeering van de anatomie der weefsels, waarna hij overging tot het hoofddeel zijner rede, de beschouwing over het hout. De meening dat

(Zie vervolg Vierde blad).

ADVERTENTIEN.

Terstond te huur:
 een gemeubileerde Voorkamer
 met frissche Slaapkamer.
 f 17,— per maand. Adres: PHOENIXSTRAAT No. 31.

HEEREN STUDENTEN.
AANGEBODEN: een net gemeubileerde
ZIT- EN SLAAPKAMER
 à f 22,— per maand.
 Adres: F. J. A. DE GROOT, Verversdijk 43.

Gelegenheid voor
Eet- en Koffietafel
 voor 5 à 6 personen.
 Adres HUGO DE GROOTSTRAAT 31.

Ter overname aangeboden:
 een zoo goed als nieuwe Gramophoon,
 voor spotprijs.
 Adres: VOLDERSGRACHT No. 18.

ANTIËK!

Blauw porcelein en Aardewerk, Meubelen, Schilderstukken,
 Beeldhouwwerken, Koperwerken, Wapens, Glas en Kristal-
 werk, Prenten, Curiositeiten, Sieraden, enz. enz.

IN- EN VERKOOP
 bij WILLEM WERNIK,
 Oosteinde 252, Delft. — Stationstraat 46, Vlaardingen.

Piano's en Orgels
 tegen billijke prijzen te huur,
 bij F. J. RAAR, Nieuwstraat 6.

Biljarts „'t Is-Me-Edso",
 overtreffen ieder ander fabrikaat.
 Te bespelen Stations-Koffiehuis.
 KRUIF.

MAISON HAAS,
 CUISINIER,
34 — Koornmarkt — 34.

Uitzending van dagelijksche **DINERS van af 50 en 60 cent**, uitsluitend bij abonnement.
 DINERS van **80 cent**, bij abonnement **70 cent** en
 DINERS van **f 1,—**, bij abonnement **90 cent**.
 Gelegenheid voor Eet- en Koffietafels.

Wasch- en Strijkinrichting
 „ZELDENRUST",
J. J. SMIT, Oostsingel 24,
 beveelt zich beleefd aan voor het **WASSCHEN**
 en **STRIJKEN** van
 Overhemden, Boorden, Manchetten enz.
 PROMPTE BEDIENING. BILLIJKE PRIJZEN.

Ter overname aangeboden:
2 lithografieën van Th. van Hoytema.
 Genummerde exemplaren; zeldzaam.
 Adres VLAMINGSTRAAT 34.

PRINS' Papierhandel,

Choorstraat 4, Delft.

DICTATEN-CAHIERS
 van af **6 cent**.

Reclame **Dictaten-Cahier, 160**
bladz. dik, prima kwaliteit papier, met wasdoek-
 leër omslag, ronde hoeken, per dozijn **f 2,00**.

A. J. PRINS, Choorstraat 4,
 Magazijn van
 SCHOOL- en TEEKENBEHOEFTE.

35 CENT**35 CENT**

MULTATULI,
MAX HAVELAAR.

192 bladzijden.

Voorhanden bij J. WALTMAN Jr.
 Boekhandel, Binnenwatersloot.

35 CENT**35 CENT**

VIERDE BLAD

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van 28 SEPTEMBER 1907. No. 32.

dit als materiaal ten gevolge van de algemeene toepassing van ijzer, steen en cement aan het dalen zou zijn is niet juist, dit blijkt duidelijk bij een nadere beschouwing van de talrijke doeleinden waarvoor het hout in de techniek wordt gebezigd.

Het is duidelijk dat een juiste kennis van de eigenschappen der houtsoorten voor den ingenieur onmisbaar moet worden geacht. In den breede omschreef prof. van Iterson de verschillende functies en soorten van weefsels van het hout, daarbij aantoonende het gewicht der kennis daarvan. Soms bestaan verkeerde begrippen, zoo meent men o.a. dat de bloei der lucifersfabrikatie in Zweden moet worden toegeschreven aan den houtrijkdom van dit land.

Nu groeit de esp of ratelpopulier van welks hout de lucifers gemaakt worden in het Noord-oosten van Europa, zoodat het hout uit Oost-Pruisen en Rusland in Zweden moet worden ingevoerd.

Spr. staat nog stil bij eene structureigenschap, de z.g. jaarringen. Bij microscopisch onderzoek blijkt, dat deze veroorzaakt worden door een verschil in bouw tusschen het voor- en najaarshout.

Meent spr. hiermede het belang van den kennis van den microscopischen bouw van het hout voor de toepassing als constructie materiaal duidelijk te hebben gemaakt en daarmede te hebben bevestigd de uitspraak van Beauverie in zijn onlangs verschenen werk over het hout: „La connaissance de la structure est la base d'une étude rationnelle du bois”, ook voor de „onderkenning” van de houtsoorten kan de microscoop belangrijke diensten bewijzen.

Spr. wijst hier op het groote werk in dit opzicht voor de houtsoorten van het eiland Java door prof. Moll en den heer Janssonius te Groningen verricht. Van meer dan 4000 boomsoorten van dit eiland, waarvan er vele in het oerwoud groeiden, werd op initiatief van prof. Treub, door dr. Koorders materiaal verzameld. Door een eigenaardige nummering en een systeem van kaarten en registers is het mogelijk iederen boom met bijna evenveel zekerheid terug te vinden als ware hij in een botanische tuin geplant.

Door dr. Koorders is nu onder medewerking van dr. Valenton van al deze soorten een volledige botanische beschrijving ondernomen, welke uitvoerige arbeid thans bijna voltooid is.

In aansluiting hiermede werd nu in 1904 door eerstgenoemde heeren de nauwkeurige beschrijving der microscopische structuur van hout dezer zelfde soorten aangevangen en is dit reeds van beteekenis voor de botanische kennis der houtsoorten, ook voor de techniek belooft deze arbeid van groot belang te zijn.

Nog even aanstippend de groote beteekenis van het hout voor de papierfabricatie, ging prof. van Iterson over tot een nadere bespreking van de vezelstoffen in het algemeen, die ook voor den technicus van het hoogste belang zijn.

Het aantal vezelstoffen wordt op 1000 geschat, waarvan de herkenning zonder microscopisch onderzoek tot de onmogelijkheden behoort. Een groep, de z.g. bastvezels werd door prof. Iterson meer in het bijzonder nagegaan.

Hierop gaf spr. een voorbeeld hoe de kennis van den anatomischen bouw van een plantendeel voor rationeele toepassing van de technische processen van waarde kan zijn.

Het laatste gedeelte der rede bezigde prof. van Iterson tot eene bespreking van enkele resultaten der nieuwe onderzoekingen betreffende de koolzuurassimilatie, daarbij er op wijzende dat het ruimere begrip dat de uitdrukking microscopische anatomie omvat, spr. gelegenheid zal geven ook meer algemeen-biologische vraagstukken te bespreken inzonderheid die betreffende de „warenkennis”.

Een en ander achtte ten slotte prof. van Iterson dat duidelijk maakte dat de studie der microscopische anatomie bij uitstek geschikt is den wetenschappelijken gezichtskring te verruimen.

Als zoodanig behoort dit vak ook zeer zeker aan de Technische Hoogeschool thuis. Bracht immers niet iedere vooruitgang der wetenschap op den duur met zich een verbetering der techniek?

Bij de hierna volgende toespraken tot de autoriteiten dankte prof. van Iterson inzonderheid prof. M. W. Beijerinck wiens onderwijs hij mocht genieten, alsmede de hoogleraren Aronstein en Hoogewerff.

Met leedwezen herdacht hij wijlen prof. Behrens; door onderwijzing zijner methodes zal hij echter trachten aan

de jongere generaties de overtuiging te schenken, hoe hij eens was een sieraad der Technische Hoogeschool.

Met een hartelijk woord tot zijnen vader gevolgd door een korte toespraak tot de studenten, besloot prof. van Iterson zijn rede die zeer toegejuicht werd.

Handelsblad.

Rede van Prof. Dr. Fred. Schuh.

Benoemd tot hoogleeraar in de zuivere en toegepaste wiskunde en de mechanica aan de Technische Hoogeschool, aanvaardde 25 September Dr. Fred. Schuh dit ambt met het uitspreken eener rede over: „De waarde van het voorstellingsvermogen”.

Geleid door den wensch eenig verband te houden met de beteekenis der wiskunde voor de praktijk, is spr.'s keus gevallen op het voorstellingsvermogen, waarvan spr. zal trachten de groote waarde aan den eenen, de beperktheid aan den anderen kant in het licht te stellen.

Bij dit laatste zal spr. zich in enkele meer abstracte beschouwingen begeven, waarvoor bij het wiskundig onderwijs aan een Technische Hoogeschool zoo goed als geen plaats is, een reden juist om deze gelegenheid aan te grijpen om er iets van mede te deelen en daardoor te doen zien hoeveel interessante kwesties zich in de wiskunde, afgezien van toepassingen op practische vraagstukken, voordoen.

Bij de waarde van wiskundig onderwijs kan behalve op de oefening in logisch denken die het biedt, gewezen worden op de ontwikkeling van het voorstellingsvermogen. Dat het voorstellingsvermogen voor den technicus, den ontwerper van een groot gebouw of een samengestelde machine van veel belang is, behoeft geen betoog. Vandaar ook de groote plaats in het technisch wiskundig onderwijs aan de beschrijvende meetkunde, de aankweekster bij uitnemendheid van het voorstellingsvermogen, ingeruimd.

Doch ook voor de wiskunde, beoefend om haar zelfs wil, is het voorstellingsvermogen van onberekenbaar nut. Felix Klein schreef dan ook: „Ich will aussprechen, dass ich jeden Mathematiker herzlich bedaure, dem die Natur kein lebhaftes Raumvorstellungsvermögen verliehen hat”.

In den breede ging prof. Schuh nu de waarde van het voorstellingsvermogen na.

Bieek aan den eenen kant de groote heuristische waarde, aan den anderen kant is het niet te ontkennen, dat dit vermogen zeer beperkt is.

Frans Meijer zegt hiervan: „Unser Anschauungsvermögen ist, namentlich in der Geometrie, ein überaus beschränktes, ja geradezu dürftiges, sobald ihm eine grössere Anzahl verschiedenartig verknüpfter Elemente unvermittelt gegenübertritt, während das Schliessungsvermögen, trotz seiner Langsamkeit, geradezu als ein Unbegrenztes fungiert”.

Het is dus noodig, niet alleen ter verkrijging van een het verstand bevredigend geheel, maar ook ter verkrijging van de noodige zekerheid in de resultaten, het voorstellingsvermogen te wantrouwen en voortdurend te controleeren.

Veel verschil is waar te nemen tusschen de eischen die tegenwoordig aan een bewijs gesteld worden, en dat wat in de 18e eeuw, ten tijde van Leonard Euler, voor eene wiskundige bewijsvoering doorging.

Gaandeweg brak echter een periode van critiek aan: reeds in het begin der 19e eeuw nam deze, hoewel veel milder dan tegenwoordig, een aanvang.

Met Lagrange, Cauchy en Abel begint deze bescheiden critiek.

De meer verfijnde wordt begonnen door Dinchlet en verder verscherpt door Weierstrass en George Cantor.

Tegenwoordig door een geheele schaar wiskundigen beoefend, dringt de moderne critiek dieper en dieper door, om zich tot de allereerste grondslagen, die dan ook hoe langer hoe meer naar onderen verschoven worden, uit te strekken.

De uiterste consequenties der critische richting heeft sommigen er toe geleid een bewijsvoering niet eerder volkomen te achten, voordat gewone woorden, die altijd een enigszins rekbare beteekenis hebben, die gedurende het betoog allicht ongemerkt een wijziging kan ondergaan, geheel vermeden zijn, en alleen heil te zoeken in een opzettelijk voor het doel gemaakt logisch teekenschrift, zooals dit, een gedachte van Leibnitz vervolgend, is samengesteld door Schröder, Peano, Frege, Russell, en anderen.

Vele wiskundigen hebben tegen de logistiek, zooals de ideographische methode genoemd wordt, het bezwaar dat ze het voor onmogelijk houden de intuïtie geheel uit de wiskunde te verbannen en deze verder te ontwikkelen

zonder dat er telkens nieuwe denkbeelden, die nog niet in logisch systeem passen, worden ingevoerd.

Zoo zegt Hölder: „Es lässt sich nicht läugnen, dass eine so rein formelle in einen Calcül gekleidete Schlussweise nur für ganz begrenzte Gebiete ausreichend ist“.

Ook Henri Poincaré toonde zich in zijn polemiëk met Couturat geen voorstander der logistiek.

Uit de critiek der laatste 50 jaren is de leer der verzamelingen ontsproten en deze leer is het vooral die de beperktheid van ons voorstellingsvermogen meer en meer heeft doen uitkomen.

Zij doet zich hoe langer hoe meer gelden en is b.v. voor de integreerbaarheid van functies en de theorie der dubbele en meervoudige integralen van het grootste belang.

Uitvoerig ging prof. Schuh na wat onder deze leer te verstaan is en kwam daarbij tenslotte weder op het voorstellingsvermogen terug en meende dat het aankweken van het voorstellingsvermogen voor den beginner van veel belang is; dit kan volgens inzicht van spr. op geen aangenamer en doelmatiger wijze geschieden dan door het veelvuldig toepassen van het geleerde op concrete vraagstukken. Daardoor wordt het voorstellingsvermogen in ruimeren zin, het combinatievermogen — en wie heeft daar meer behoefte aan dan een ingenieur — gescherpt; daardoor wordt ook reeds bij den aanvang het genoegzaam ondervonden, dat aan zelfstandig werken, aan het scheppen verbonden is.

Al is het ook niet te ontkennen, dat daartoe een zekere wiskundige aanleg noodig is, zoo geldt toch ook hier, evenals overal elders: „Uebung macht den Meister“.

Met de gewone plichtplegingen eindigde prof. Schuh zijne met aandacht gehoorde rede, die door de aanwezigen zeer werd toegejuicht. Handelsblad.

TECHNISCHE HOOGESCHOOL.

Candidaats-Examens.

Civiel Ingenieur.

C. Hasselo. A. Plomp Jr.
A. M. J. Meesters. F. C. Theling.

Bouwkundig Ingenieur.

F. J. L. Ghijsels. H. Maclaine Pont.
H. T. Karsten. W. K. de Wijs.

Idem 1e gedeelte.

H. Th. Teeuwisse.

Mijnen Ingenieur.

W. de Haan. W. D. Munniks de Jongh.
C. D. Keen. J. Reyzer.
L. A. W. Knoppert. P. W. Timmermans.
F. W. Kromhout.

Propaedeutische Examens.

Civiel Ingenieur.

J. de Booy. C. L. Nolten.
H. F. Mertens. J. Redeker.
J. L. Moens. J. Unger.

Bouwkundig Ingenieur.

J. van Gendt. F. S. Loeb.

Werktuigkundig Ingenieur.

D. A. Botje. B. G. de Klerk.
H. W. L. Bruckmann. R. A. P. van de Loo.
R. Drucker. J. H. Verstegen.
E. F. J. de Eerens. M. J. van Westrienen.
A. H. Ingen-Housz.

Scheepsbouwkundig Ingenieur.

J. G. Vierhout.

Electrotechnisch Ingenieur.

J. R. M. Keunen.

Scheikundig Ingenieur.

W. Grooters. Mej. C. Janssen van Raay.
A. W. Hage. A. Schweizer.

Mijnen Ingenieur.

L. J. C. van Es.

BERICHTEN EN MEDEDEELINGEN.

De Colleges der Wijsbegeerte van **Professor BOLLAND** zullen wederom aanvangen op Maandag 30 September 7—9 u. n. m. in zaal 16 der T. H.

Behandeld zal worden HEGEL's Phänomenologie.

R. VER LOREN VAN THEMAAT.

T. H.

INAUGUREELE REDEN.

4 October, des namiddags 3 uur in Stads Doelen:

Prof. M. CLÉMENT, Ingénieur des Mines.

—o—

Met ingang van 30 September is benoemd tot Rector-Magnificus Prof. S. G. EVERTS, C. I.

—o—

Nog zijn aangevangen de Colleges van:

Prof. HOLST op 30 September;

Prof. NELEMANS op 25 September.

—o—

HANDLEIDINGEN.

Algemeene Vergadering Woensdag 2 October ten 2 uur, in zaal 4 der T. H.

D. S. C.

D. S. A. F. V. Onderlinge Wedstrijd. Prijzen voor de aardigste collectie opnamen van de groenenprestaties in de afgelopen week. Inzendingen voor 7 October bij den heer G. J. BRAAT, Hooikade 16.

—o—

Aan Prof. S. G. EVERTS, den nieuw-benoemden Rector-Magnificus zal op den dag van zijn in functie treden een serenade worden gebracht.

Ontvangen Boeken:

Revue voor Internationalisme. Afl. 3. A'dam, Maas en van Suchtelen.

Levensvragen. Serie II No. 2.

Doelmatigheid of ondoelmatigheid in de levende Natuur door Dr. J. G. Boekenoogen. Baarn, Hollandia-Drukkerij.

AGENDA.

DEN HAAG.

Maandag 30 Sept. Gebouw v. K. en W. Opera-vereeniging: „Salome”; 8 uur.

Fransche Opera: „Manon”; 8 uur.

Woensdag 2 October. Gebouw voor K. en W. Italiaansche Opera: „La Gioconda”; 8 uur.

Schouwburg. Tournée Sara Bernhardt: „La sorcière”; 8 uur.

Donderdag 3 Oct. Fransche Opera: „Faust”; 8 uur.

Vrijdag 4 Oct. Dierentuin. Brondgeest-Ensemble: „Jongevrouw Josette; M'n vrouw”; 8 uur.

ROTTERDAM.

Maandag 30 Sept. Grootte Schouwburg. Théâtre Sarah Bernhardt: „Les Bouffons”; 8¹/₂ uur.

